

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

**ANALÝZA ÚČASTI ŽÁKŮ ZÁKLADNÍCH ŠKOL NA ZIMNÍM
VÝCVIKOVÉM KURZU PŘED A PO PANDEMII COVID-19 VE
MĚSTĚ VSETÍN**

Bakalářská práce

Autor: Jana Kudlíková

Studijní program: Tělesná výchova a sport – Rekreologie

Vedoucí práce: Mgr. Rudolf Rozsypal

Olomouc 2024

Bibliografická identifikace

Jméno autora: Jana Kudlíková

Název práce: Analýza účasti žáků základních škol na zimním výcvikovém kurzu před a po pandemii COVID-19 ve městě Vsetín

Vedoucí práce: Mgr. Rudolf Rozsypal

Pracoviště: Katedra rekreologie

Rok obhajoby: 2024

Abstrakt:

Bakalářská práce se zabývá zjištěním zájmu žáků o účast na zimním výcvikovém kurzu pořádaném základní školou. Hlavním cílem práce je zjistit, zda mělo onemocnění COVID-19 vliv na účast žáků vsetínských základních škol na zimních výcvikových kurzech v letech 2019 a 2023. Teoretická část je zaměřena na historii lyžování a snowboardingu ve světě i na našem území. Dále je věnován prostor zařazení lyžařských a snowboardingových kurzů do tematických plánů základní školy. V praktické části práce jsou analyzovány výsledky dotazníkového průzkumu provedeného na šesti základních školách ve městě Vsetín. Studie se zaměřuje na zájem žáků o lyžařské kurzy v letech 2019 a 2023, jejich účast, délku trvání a náklady spojené s realizací kurzů. V závěru práce jsou navržena opatření a doporučení, která by mohla přispět ke zlepšení současné situace a zvýšení atraktivity těchto kurzů.

Klíčová slova:

Historie lyžování, snowboardingu, rozvoj lyžování, rámcový vzdělávací program, COVID-19

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author: Jana Kudlíková
Title: Analysis of the participation of primary school pupils in the winter course before and after the pandemic COVID-19 in Vsetín

Supervisor: Mgr. Rudolf Rozsypal
Department: Department of Recreation and Leisure Studies
Year: 2024

Abstract:

The bachelor's thesis deals with finding out the interest of pupils in participating in a winter course organized by a primary school. The main aim of the thesis is to find out whether the COVID-19 disease had an impact on the participation of pupils of Vsetín primary schools in ski training courses in the following years. The theoretical part is devoted to the history of skiing and snowboarding in the world and in our country. Furthermore, space is devoted to the inclusion of skiing and snowboarding courses in the thematic plans of primary school. The practical part of the bachelor thesis analyses the results of a questionnaire survey conducted in six primary schools in Vsetín. The study focuses on pupils' interest in ski courses in 2019 and 2023, their participation, duration and costs associated with the implementation of the courses. In the conclusion of the study, measures and recommendations are proposed that could contribute to improving the current situation and increasing the attractiveness of these courses.

Keywords:

History of skiing, snowboarding, development of skiing, framework curriculum, COVID-19

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně pod vedením Mgr. Rudolfa Rozsypala, uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 6. prosince 2024

.....

Děkuji vedoucímu práce Mgr. Rudolfovi Rozsypalovi za odborný dohled, cenné rady i připomínky, a zvláště za trpělivost a čas věnovaný ke zpracování této bakalářské práce. Dále děkuji rodině a přátelům za jejich podporu.

OBSAH

Obsah	7
1 Úvod	9
2 Přehled poznatků	10
2.1 Historie lyžování	10
2.1.1 Historie lyžování ve světě	10
2.1.2 Historie lyžování v Česku	10
2.2 Lyžařský kurz	11
2.2.1 Rozvoj lyžařských kurzů	12
2.3 Rámcový vzdělávací program a školní vzdělávací program	13
2.3.1 Zařazení lyžařského kurzu do tematických plánů základních škol	14
2.4 Směrnice pro pořádání lyžařského kurzu	14
2.5 Snowboarding	15
2.5.1 Historie snowboardingu ve světě	15
2.5.2 Historie snowboardingu v Česku	16
2.5.3 Zařazení snowboardingu do tematických plánů základních škol	16
2.6 COVID-19 a jeho vliv na pohybovou aktivitu dětí	17
2.6.1 COVID-19	17
2.6.2 COVID-19 a protiepidemická opatření	17
2.6.3 Vliv protiepidemických opatření na výuku	18
2.6.4 Studie věnované vlivu pandemie COVID-19 na pohybovou aktivitu dětí	18
3 Cíle	20
3.1 Hlavní cíl	20
3.2 Dílčí cíle	20
3.3 Výzkumný soubor	20
3.4 Metody sběru dat	20
3.5 Statistické zpracování dat	21
4 Výsledky	22
4.1 Vyhodnocení dotazníku	22
4.2 Porovnání zájmu žáků o zimní výcvikové kurzy v letech 2019 a 2023	38

4.3	Definice nejčastějších důvodů neúčasti žáků na zimním výcvikovém kurzu	38
4.4	Návrh řešení vedoucí ke zlepšení situace	39
5	Diskuse.....	40
6	Závěry	42
7	Souhrn	43
8	Summary.....	44
9	Referenční seznam	45
10	Přílohy	47
10.1	Příloha 1 Průvodní dopis	47
10.2	Příloha 2 Dotazník – zimní výcvikový kurz	48

1 ÚVOD

K výběru tématu bakalářské práce mne inspirovala má záliba ve výuce lyžování. Vzhledem k mému povolání na základní škole jako vychovatelka ve školní družině a taktéž jako instruktorka lyžování jsem měla možnost učit lyžovat žáky sedmé a osmé třídy. Letos to budou žáci druhé, třetí a sedmé třídy. Zájem dětí o lyžování a také snowboarding je na naší škole většinou velký. V období pandemie COVID-19 byly lyžařské areály i školy z epidemičských důvodů uzavřené a lyžařské kurzy se nekonalý, následný návrat k pořádaní kurzů a zájmů dětí o zimní sporty byl spíše pozvolný. Nebyly to však jen zimní sporty, ale obecně veškeré organizované sportovní aktivity. Proto mě zajímalo, jaké další aspekty ovlivňují zájem žáků na účasti na zimních výcvikových kurzech.

V teoretické části jsem se zaměřila na historii lyžování a snowboardingu, a to v zahraničí i u nás. Zabývala jsem se také vznikem a vývojem lyžařských kurzů a jejich zařazením do školních osnov. Mnohé studie o pandemii COVID-19 poukazují na změny pohybových návyků společnosti napříč věkem.

Praktická část je věnována dotazníkovému šetření a následné analýze získaných dat. Studie se zaměřuje na zájem žáků o lyžařské kurzy v letech 2019 a 2023, jejich účast, délku trvání a náklady spojené s realizací kurzů. V závěru práce budou navržena opatření a doporučení, která by mohla přispět ke zlepšení současné situace a zvýšení atraktivity těchto kurzů.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Historie lyžování

2.1.1 Historie lyžování ve světě

Nejstarší sporty v historii lidstva mají kořeny v základních potřebách člověka, který usiloval o přežití a zlepšení životních podmínek. Vytvořil nejprve sněžnice a později lyže, jež usnadňovaly pohyb v obtížném zasněženém terénu při lovu zvěře na území dnešní Skandinávie a Ruska (Reichert a Musil, 2007).

Podle Havla (1997) sahá historie vzniku lyží až do konce starší doby kamenné, tedy přibližně 10 000 let před naším letopočtem, což je dělá jedním z nejstarších nástrojů využívaných člověkem.

Příbramský (1999) rozděluje vývoj lyžování na dvě období – viz níže.

První – předsportovní, datuje se od objevu lyží ve starší době kamenné a trvala do poloviny 19. století. Tehdy lyže sloužily primárně k praktickým účelům, jako byl lov zvěře, překonávání vzdáleností, přeprava osob a nákladů nebo válečné operace. Lyžování se v této době soustředilo na chladné oblasti severních částí Ameriky, Evropy a Asie. Tato etapa skončila v roce 1843, kdy se v norském Trømsø konaly první oficiální lyžařské závody.

Druhé – sportovní, začalo v polovině 19. století a pokračuje dodnes. V této fázi slouží lyže zejména ke sportovním aktivitám a rekreaci. Skandinávie, především oblast Telemark, se stala kolébkou moderního sportovního lyžování, kde místní obyvatelé (například myslivci, lesní zaměstnanci a dělníci) zásadně přispěli k vývoji lyžařských technik. Tyto inovace vedly k přechodu od primitivních forem lyžování k jeho moderním podobám. Během posledního století se lyžování rozšířilo na všechny kontinenty.

2.1.2 Historie lyžování v Česku

Prvním lyžařským spolkem v Evropě mimo území Skandinávie byl Lyžařský kroužek, který byl založen v roce 1887 v českých zemích. Tento kroužek vznikl při Bruslařském klubu v Praze a jeho zakladatel Josef Rössler-Ořovský si tehdy přivezl dva páry norských lyží. Kroužek pořádal nejen výuku lyžování, ale i výlety do okolí hlavního města. Později byl přejmenován na Český Ski klub (ČSK). Tím se lyžování zařadilo mezi tehdy populární sporty, jako byly například veslování nebo šerm (Frantál, 2009).

Založením Svazu lyžařů v Království českém (taktéž Josefem Rösslerem-Ořovským) v roce 1903 se Česko zapsalo do dějin lyžování jako první evropská země s organizovaným lyžařským

hnutím. Tento svaz vznikl spojením tří významných spolků (Český ski klub Praha, Český ski klub Vysoké nad Jizerou a Český krkonošský spolek ski z Jilemnice), čímž položil základy rozvoje lyžování v Krkonoších, kde se o propagaci tohoto sportu zasloužily osobnosti jako Josef Aleš, známý pod přezdívkou Lyžec, a hrabě Jan Harrach, který přivezl lyže do Jilemnice a podpořil jejich výrobu pro lesní dělníky a místní sportovce (Dydrín et al., 2016).

Lyžování zažívalo před první světovou válkou obrovský rozmach. Vznikaly nové lyžařské kluby, a to nejen u nás, ale i ve střední Evropě. V roce 1910 bylo registrováno již 50 000 lyžařů a v Česku působilo 44 lyžařských klubů sdružených ve Svazu lyžařů Království českého (Gnad, 2001). Tento směr odráží globální trend zaměřený na rozvoj sportu a tělesné výchovy (Kulháněk, 1989).

2.2 Lyžařský kurz

Zimní výcvikové kurzy jsou zaměřeny na osvojení znalostí, dovedností a návyků nezbytných pro pohyb v zimní přírodě a na podporu pozitivních vlivů klimatu na zdraví člověka. Prostřednictvím těchto kurzů se žáci učí základům bezpečného pohybu na lyžích a adaptaci na zimní prostředí. Dovednosti a vědomosti získávají prostřednictvím praktického výcviku i teoretických přednášek. Klíčovou náplní kurzu je lyžařský výcvik přizpůsobený úrovni dovedností jednotlivců. Během kurzu se žáci seznamují s technikou a metodikou lyžování, se základy údržby o lyžařského vybavení, zásadami bezpečnosti v horském prostředí, první pomocí a s prevencí. Pokročilí účastníci si dále osvojují pokročilé techniky sportovního a závodního lyžování (Havel, 1984).

Tyto klíčové myšlenky doplňuje také Křivavová (2012), která uvádí, že lyžařské kurzy jsou nedílnou součástí výuky tělesné výchovy školských zařízení. Mezi hlavní cíle lyžařských kurzů lze zařadit seznámení žáků se zimní přírodou, pobytem na horách a vznik pozitivního vztahu k zimním sportům, což žákům zůstává po zbytek života. Žáci během lyžařského kurzu rozvíjí své pohybové schopnosti na lyžích, ve většině případů mají možnost kurz absolvovat i na snowboardu či běžkách. Z pohledu tělovýchovného procesu lze mluvit o rozvoji pohybové všestrannosti jedince, a i z tohoto důvodu je lyžařský kurz brán jako jedna z nejúčinnějších forem výuky tělesné výchovy.

Důležitou složkou kurzů, jak uvádí Šemberová (2022), je výchovný a zdravotní aspekt. Děti získávají znalosti o bezpečnosti při lyžování, propojení zdraví se sportem a teoretické základy tohoto pohybu. Pobytové kurzy navíc nabízí večerní aktivity, jako jsou besedy s ochránci přírody nebo členy Horské služby. Celkový program doplňují soutěže, hry, výlety a závěrečný závod.

2.2.1 Rozvoj lyžařských kurzů

Sportovní tělovýchova v českých zemích začala formovat své základy již v 60. letech 19. století, kdy byly zakládány první tělovýchovné spolky a sportovní kluby. Tato období však byla poznamenána konzervativním postojem společnosti a negativními reakcemi ze strany církve a státních orgánů. Přes tyto překážky se významní představitelé jako M. Tyrš, J. Guth-Jarkovský a J. Rössler-Ořovský podíleli na zavádění celosvětového sportovního lyžařského programu a zakládali první tělovýchovné spolky a sportovní kluby. Čechy byly jednou z prvních zemí, kde se lyžování stalo součástí tělesné výchovy, a jeho rozvoj byl nejvýraznější v Krkonoších. Zde působil Jan Buchar, který již v roce 1890 prosadil využití sáňkování při školní tělesné výchově a o šest let později i lyžování. Organizoval výpravy do hor, čímž inspiroval další regiony k podobným aktivitám. Jeho zásluhou bylo lyžování postupně zařazeno do školních osnov, což vedlo k jeho širšímu uplatnění ve školní výuce. Postupem času byly zavedeny několikadenní lyžařské výcviky pro žáky ze škol i kurzy pro učitele (Kulhánek, 1989). Buchar je tvůrcem prvních metodických textů, které se věnovaly výuce lyžování, a také iniciátorem zařazení tohoto sportu do školní tělesné výchovy (Dygrín et al., 2016).

Dle Chovance (1989) datujeme počátky organizovaných lyžařských kurzů na začátek 20. století, kdy se významně angažoval Bohumil Hanč, vedoucí kurzů v letech 1911 až 1913. Podle Kulhánka (1989) bylo v období mezi lety 1920 až 1939 lyžování zahrnuto do osnov školní tělesné výchovy a byly organizovány pravidelné lyžařské kurzy na horách. V roce 1922 se lyžování objevilo v „prozatímních osnovách“ jako vhodný doplněk tělesné výchovy, ale již v roce 1933 bylo zařazeno do osnov středních a vyšších škol v oblastech s příznivými podmínkami. Během druhé světové války došlo k útlumu těchto aktivit, avšak po jejím skončení v roce 1945 se lyžování stalo součástí povinných sezonních činností. Od roku 1953 bylo zařazeno do školních osnov od čtvrtého ročníku, ovšem pouze v lokalitách s vhodnými podmínkami. K trvalému začlenění lyžování do „Jednotných osnov tělesné výchovy“ došlo až v roce 1960, kdy se kladl důraz na propojení povinné tělesné výchovy s volnočasovou sportovní činností (Čtvrtečka, 1972).

Po roce 1989 prošlo školství zásadními změnami v obsahu, organizaci a řízení školství, což zahrnovalo také tělesnou výchovu. Klíčovým prvkem byla větší flexibilita v osnovách, která kladla vyšší nároky na učitele i žáky. Pedagogové museli věnovat více času přípravě vyučovacích hodin, aby zajistili jejich efektivní průběh. Zůstala zachována povinnost dvou hodin tělesné výchovy týdně, zatímco třetí hodina byla kompenzována aktivitami jako lyžařské kurzy či sportovní tábory (Rychtecký & Fialová, 2004).

Vzdělávací přínos lyžování zahrnuje mnoho aspektů. Na základě definice tělesné výchovy podle Vilímové a významu lyžařských kurzů popsaného Čtvrtečkou lze zdůraznit zejména výchovnou roli lyžování. Čtvrtečka (1971) upozorňuje, že lyžování přispívá k budování kolektivního ducha, čímž podporuje smysl pro odpovědnost a vzájemnou pomoc. Během výcviku jsou posilovány individuální vlastnosti jako houževnatost, vytrvalost, samostatnost a sebekontrola. Zároveň se u účastníků vytváří emocionální vztah k tomuto sportu. Je zajímavé, že termín „Lyžařský výchovně vzdělávací zájezd“ (LVVZ) byl používán do roku 1989, zatímco v současnosti se upřednostňují názvy jako lyžařský kurz či lyžařský výcvikový kurz (Březina, 2007).

2.3 Rámcový vzdělávací program a školní vzdělávací program

Role lyžování v tělesné výchově prošla zásadními změnami. „Jednotné osnovy tělesné výchovy“ byly v roce 2006 ovlivněny významnými politickými změnami. V témže roce dochází ke vzniku „Rámcových vzdělávacích programů“ (RVP). Tyto programy poskytují školám možnost upravit obsah osnov jednotlivých předmětů, včetně tělesné výchovy, tak, aby odpovídaly specifickým podmínkám školy a potřebám žáků. Lyžování je proto zařazováno do výuky podle možností a podmínek konkrétní základní školy (Blézlová, 2009).

Podle zásad kurikulární politiky formulovaných v Národním programu rozvoje vzdělávání v ČR (Bílá kniha) a zakotvených v zákoně č. 561/2004 Sb. (školním zákoně) ve všech stupních vzdělávání, vznikl nový systém kurikulárních dokumentů. Tento systém zahrnuje vzdělávání žáků od 3 do 19 let a je rozdělen do dvou úrovní: státní a školní. Státní úroveň tvoří rámcové vzdělávací programy (RVP), které vymezují základní rámce pro předškolní, základní a střední vzdělávání. Na úrovni škol se zavádí školní vzdělávací programy (ŠVP), které každá škola připravuje v souladu s příslušným RVP. Školám je navíc poskytována metodická podpora, aby mohly programy efektivně vytvářet a přizpůsobovat svým potřebám (Rámcový vzdělávací program, 2023).

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) je členěn do devíti vzdělávacích oblastí, přičemž každá z nich zahrnuje obsahově příbuzné obory. Tělesná výchova spadá do oblasti „Člověk a zdraví“, která zahrnuje vzdělávací obory „Výchova ke zdraví“ a „Tělesná výchova“ (Jansa et al., 2012).

RVP ZV uvádí různé činnosti zaměřené na rozvoj pohybových dovedností žáků. Patří zde mimo jiné „lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy) – běžecké lyžování, lyžařská

turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (další zimní sporty podle podmínek školy)“ (MŠMT, 2023, s. 98).

Předpokládá se, že žák po absolvování učiva „zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech, dále posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny“ (MŠMT, 2023, s. 95).

2.3.1 Zařazení lyžařského kurzu do tematických plánů základních škol

Zařazení lyžařských kurzů do tělesné výchovy na základních školách představuje efektivní způsob podpory vztahů mezi žáky. Účast na těchto kurzech není povinná. Záleží na rozhodnutí rodičů a žáků, zda se zúčastní. Kurzy se konají obvykle v 7. ročníku základní školy, přičemž je možné je realizovat i pro nižší ročníky základního vzdělávání (Šemberová, 2022).

V roce 2006 byl vydán Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), č. j. 37014/2005-25, zaměřený na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při organizaci lyžařských kurzů ve školách a školských zařízeních. Tento dokument byl vytvořen pro sjednocení postupů při zajišťování těchto aktivit (Gnad, 2018).

Metodické pokyny Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR uvádí, že lyžařské kurzy bývají zpravidla pořádány v blízkosti školy nebo přímo v jejím okolí. Typ kurzu, tedy zda se jedná o pobytový kurz nebo kurz s denním dojížděním, se odvíjí od geografické polohy školy (Kutáč, 2009).

2.4 Směrnice pro pořádání lyžařského kurzu

Směrnice pro pořádání lyžařského kurzu „Upravuje zákon č. 258/2000 Sb., v platném znění, Metodický pokyn č. j. 37 014/2005–25 k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT.“ rizik (Směrnice pro pořádání zimní školy v přírodě s výukou lyžování, 2006).

Lyžařský výcvik je organizován pod vedením pedagogických pracovníků, kteří odpovídají za činnost instruktorů. Ředitel školy je povinen ověřit kvalifikaci těchto instruktorů. Vedoucím kurzu určeným ředitelem školy je řízena činnost všech pracovníků a zároveň schvalován plán výcviku. Před odjezdem na lyžařský výcvik upozorňuje vedoucí kurzu na povinnost správného seřízení bezpečnostního vázání lyží. Žáci toto seřízení doloží potvrzením z autorizovaného

servisu, čestným prohlášením zákonných zástupců nebo vlastním prohlášením v případě zletilých účastníků.

Za řádnou organizační přípravu kurzu zodpovídá vedoucí kurzu. Tato příprava zahrnuje zajištění vhodného objektu, dopravy a poučení žáků o bezpečnostních a zdravotních předpisech. V průběhu kurzu vedoucí koordinuje činnosti jednotlivých pracovníků, dohlíží na dodržování programu a realizaci praktické i teoretické části výcviku.

Doporučuje se, aby zákonní zástupci nezletilých žáků a zletilí žáci předložili před odjezdem prohlášení potvrzující jejich zdravotní způsobilost k absolvování výcviku.

Před zahájením kurzu je vhodné sjednat pojistnou smlouvu zahrnující jednorázové úrazové připojištění a pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu kurzu.

Všichni účastníci výcviku jsou povinni dodržovat předpisy a pokyny zajišťující bezpečnost a ochranu zdraví, včetně pravidel bezpečného pohybu na sjezdových tratích. Pro zvýšení bezpečnosti je doporučeno, aby žáci při lyžařském výcviku používali ochranné přilby, což je stanoveno na základě zhodnocení rizik (Směrnice pro pořádání zimní školy v přírodě s výukou lyžování, 2006).

2.5 Snowboarding

Snowboarding patřící mezi moderní zimní sporty si získal obrovskou popularitu a díky své univerzálnosti oslovuje široké spektrum nadšenců. Principem tohoto sportu je jízda na speciálním prkně, při níž jezdec stojí bokem ke směru pohybu, přičemž jeho nohy jsou pevně připevněny vázáním (Louka, 1998). Oproti lyžování, které vzniklo primárně jako dopravní prostředek na sněhu, snowboarding od počátku sloužil jako forma zábavy a volnočasové aktivity (Gibbins, 1998). Podle Zelinkové (2018) snowboarding připomíná surfing, avšak adaptovaný na zasněžené svahy. I přes svůj relativně krátký vývoj má snowboarding bohatou historii a představuje více než pouhý sport – je symbolem určitého životního stylu a kultury.

2.5.1 Historie snowboardingu ve světě

Existenci činností podobných snowboardingu nacházíme již v dávné minulosti. Setkáváme se s kresbami a texty objevenými ve Skandinávii, na Sibiři nebo ve střední Asii. Ve Švédsku byla rovněž nalezena 500 let stará široká lyže.

Za počátek snowboardingu se pokládají 60. léta 20. století. V tomto období se ve Spojených státech amerických objevily pokusy vytvořit něco podobné surfu, který by mohl sloužit jako zimní alternativa k tréninku a přinést nový prvek do sportovních aktivit. Zpočátku

však lyžařská střediska snowboarding odmítala. Situace se změnila až v průběhu 90. let, kdy se tato střediska začala adaptovat a snowboarding zažil největší rozmach co do počtu příznivců (Binter, 2012).

2.5.2 Historie snowboardingu v Česku

Historii snowboardingu v Česku lze datovat do 80. let 20. století. Navzdory omezením kvůli železné oponě se během sezóny v letech 1979 a 1980 začaly objevovat první prototypy snowboardů, které byly převážně vyráběny amatérským způsobem z překližky a neobsahovaly ocelové hrany. Obec Pernink, situovaná v Krušných horách, se stala klíčovým centrem pro rozvoj snowboardingu v tehdejší Československu. K předním průkopníkům tohoto sportu patřili L. Váša, V. Rys, bratři Včelákové a další významné osobnosti, které přispěly k jeho etablování na českém území (Binter, 2012).

Jak uvádí Zelinková (2018), v roce 1990 vznikla v bývalém Československu Asociace českého snowboardingu, což byl důležitý milník pro rozvoj tohoto sportu v zemi. Na přelomu tisíciletí zažíval snowboarding na českém území výrazný rozmach. Tento trend podpořil mimo jiné populární český film „Snowboardáci“ z roku 2004. Dnes již snowboarding ztrácí svou masovou popularitu a ustupuje z hlavního proudu. Přesto si stále udržuje oblibu napříč generacemi – od dětí až po starší nadšence. K atraktivitě tohoto sportu výrazně přispěly úspěchy českých sportovkyň jako Šárka Pančochová, Eva Samková a zejména Ester Ledecká, která aktuálně představuje vrchol snowboardového talentu v ČR.

V současnosti školy organizují zimní výcvikové kurzy v menší míře, protože zájem žáků o tyto aktivity postupně klesá. Přesto existuje mnoho studentů, kteří chtějí rozšířit své dovednosti nejen v lyžování, ale i v osvojení si základů snowboardingu. Díky dynamickému rozvoji si snowboarding získal pevné místo mezi zimními sporty. Zařazení snowboardingu do školních výcvikových kurzů proto zůstává důležitou součástí vzdělávacího programu (Zamrzlová, 2015).

2.5.3 Zařazení snowboardingu do tematických plánů základních škol

Až do roku 1996 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) nepovolovalo zahrnout výuku snowboardingu do zimních výcvikových kurzů. Tento zákaz byl odůvodněn absencí kvalifikovaných instruktorů snowboardingu, kteří by mohli výuku odborně zabezpečit, což by škole umožnilo převzít právní odpovědnost za žáky. Po rychlém rozvoji snowboardingu MŠMT povolilo zařadit tento sport do zimních výcvikových kurzů za podmínky, že alespoň jeden z pedagogů na kurzu má odbornou kvalifikaci „instruktor školního snowboardingu“. Tato

podmínka je stále aktuální, což znamená, že snowboarding lze na kurzu vyučovat pouze v přítomnosti instruktora s touto kvalifikací (Zamrzlová, 2015).

Zařazení výuky snowboardingu na zimních výcvikových kurzech je v kompetenci jednotlivých škol a musí být začleněno do ŠVP školy dle požadavků (RVP). Podmínky pro zařazení snowboardingu do těchto kurzů jsou uvedeny také v metodickém pokynu MŠMT k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů. Tento pokyn stanoví, že snowboarding je možné zahrnout do programu lyžařských kurzů, ale musí být splněny bezpečnostní požadavky. Zejména je nutné zajistit, aby nedocházelo ke kolizím mezi účastníky lyžařského a snowboardového výcviku a aby byly při organizaci výcviku dodrženy všechny zásady pro ochranu zdraví a bezpečnost účastníků (Metodický pokyn MŠMT, 2005).

2.6 COVID-19 a jeho vliv na pohybovou aktivitu dětí

2.6.1 COVID-19

COVID-19 je infekční onemocnění vyvolané koronavirem SARS-CoV-2, které bylo poprvé zaznamenáno na konci roku 2019 v čínském městě Wu-chan. V krátkém čase se infekce rozšířila po celém světě. Světová zdravotnická organizace (WHO) na situaci reagovala vyhlášením globálního stavu zdravotní nouze dne 30. ledna 2020. Následně 11. března téhož roku označila šíření viru za pandemii, což je masový výskyt infekčního onemocnění postihující více kontinentů. Evropa byla 13. března 2020 označena WHO jako hlavní ohnisko nákazy. V České republice byl první případ onemocnění COVID-19 zaznamenán 1. března 2020 (Státní zdravotní ústav, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2024).

2.6.2 COVID-19 a protiepidemická opatření

Dne 10. března 2020 vyhlásila vláda ČR významná mimořádná opatření. Byla omezena kontaktní výuka žáků a studentů na všech typech škol a byl vyhlášen zákaz konání hromadných akcí nad 100 osob.

Dne 12. března vláda České republiky v reakci na epidemii vyhlásila nouzový stav, který původně trval 30 dní, ale byl postupně prodloužen až do 17. května 2020. Nouzový stav přinesl uzavření veřejných provozoven jako posilovny, plavecké bazény, wellness centra, společenské kluby a knihovny. Od 14. března se zákaz rozšířil na většinu obchodů, kromě lékáren, prodejen potravin, drogerií a dalších nezbytných obchodů. Restaurace směly fungovat pouze s možností výdeje přes okénko. O dva dny později (16. března) bylo zakázáno vycestování z České republiky, a naopak cizinci bez trvalého pobytu nemohli přicestovat. Vstoupilo také v platnost omezení

volného pohybu osob, s výjimkou cest za nezbytnými účely jako práce nebo nákup základních potřeb. Od 18. března byla zavedena povinnost nosit roušky či jinou ochranu nosu a úst (Pluhařova, 2022).

2.6.3 Vliv protiepidemických opatření na výuku

Ministerstvo zdravotnictví ČR dne 10. března 2020 rozhodlo mimořádným opatřením o zákazu prezenční výuky ve všech typech škol, což se stalo účinným od 11. března téhož roku. Školy tak musely bezprostředně přejít na distanční vzdělávání, což znamenalo zcela nový přístup k organizaci výuky. Do té doby byl prezenční styl výuky dominantní, proto tato změna představovala výrazný zásah do zaběhnutých postupů (Babicová, 2022).

Ačkoliv byly děti do určité míry chráněny před přímými zdravotními následky pandemie COVID-19, její nepřímé dopady na jejich zdraví byly znepokojivé, zejména z dlouhodobého hlediska. Kvůli opatřením proti šíření nemoci v podobě uzavření škol a omezení pohybu i sociálních kontaktů přišlo přibližně 1,5 miliardy školáků na celém světě o pravidelný režim a pohybové aktivity spojené se školní docházkou a mimoškolními aktivitami. Tělesná výchova a každodenní pohyb, například cesta do školy, tvořily důležitou součást jejich životního stylu. Uzavření škol však tyto příležitosti zcela eliminovalo. Tyto změny mohly znamenat vážnou hrozbu pro jejich fyzické i duševní zdraví a v budoucnu u dětí přispět k nárůstu obezity a chronických onemocnění. Snížená fyzická aktivita byla globálním problémem již před pandemií, avšak tato situace riziko dalšího poklesu ještě zvýšila. Sedavé návyky, které si děti během pandemie osvojily, mohou bohužel přetrvat i do dospělosti (Penicová, 2022).

2.6.4 Studie věnované vlivu pandemie COVID-19 na pohybovou aktivitu dětí

Během online výuky byla tělesná výchova často opomíjena a řešena jen okrajově. Vzhledem k doporučení omezit dobu strávenou u monitorů byly tyto hodiny mnohdy zcela zrušeny nebo pojaty jako dobrovolné. Pokud se tělesná výchova přece jen realizovala, učitelé se nejčastěji zaměřovali na výzvy nebo společná online cvičení, která rozvíjela sílu a flexibilitu, například protahování či posilování. Někteří pedagogové se však tělesné výchově vůbec nevěnovali. Omezení spojená s volnočasovými aktivitami často kopírovala situaci ve školách, včetně pravidel týkajících se prostoru, počtu osob nebo organizace cvičení. Nařízení se často měnila, což činilo orientaci náročnou. Nejtvrdší lockdown navíc omezil pohyb mezi okresy

a katastrofy obcí, čímž byla zasažena i povolená volnočasová činnost jako turistika. Česká republika měla jedny z nejdéle uzavřených škol na světě (Hnízdil et al., 2022).

Pohybová aktivita (PA) dětí byla během pandemie COVID-19 významně ovlivněna. Studie ukázala, že doporučení WHO pro PA splňovalo v zimní výluce (leden – únor 2021) pouze 9,3 % dětí, což představovalo pokles z 19,0 % dosažených v jarní výluce (květen – červen 2020). Nadměrné trávení času u obrazovky bylo pozorováno v obou sledovaných obdobích. Podmínky, jako například denní hra venku delší než dvě hodiny, stabilní denní režim nebo zapojení do online tělesné výchovy, výrazně zvyšovaly šanci na udržení zdravé PA a redukci času u obrazovky. Zimní výluka však měla na PA dětí znatelně negativnější vliv než jarní období. Důraz byl kladen na význam podpory bezpečných venkovních aktivit, zajištění tělesné výchovy během distanční výuky a nastavení denního režimu pro zachování aktivního životního stylu dětí i v pandemických podmínkách (Kovacs et al., 2022).

Francouzská studie zjistila, že pandemie COVID-19 měla významný dopad na pohybové aktivity dětí a mládeže. Během lockdownu uvedlo snížení své fyzické aktivity 42 % dětí a 58,7 % adolescentů. Tento pokles byl patrný u aktivních jedinců i u těch, kteří byli méně aktivní již před pandemií. V Kanadě splnilo doporučení WHO pro zdravý životní styl během lockdownu jen 4,8 % dětí ve věku 5–11 let a 0,6 % dospívajících ve věku 12–17 let. Zároveň se zvýšil podíl sedavého způsobu života a nárůst času stráveného u obrazovek. Tyto negativní změny byly zjištěny v různých státech, například ve Španělsku, Bosně a Hercegovině, Egyptě či Kanadě (Chambonniere et al., 2021).

3 CÍLE

3.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit, zda mělo onemocnění COVID-19 vliv na účast žáků vsetínských základních škol na zimních výcvikových kurzech v letech 2019 a 2023.

3.2 Dílčí cíle

- 1) Porovnat zájem žáků o zimní výcvikové kurzy v letech 2019 a 2023
- 2) Definovat, jaké jsou nejčastější důvody neúčasti žáků na zimním výcvikovém kurzu
- 3) Navrhnout řešení vedoucí ke zlepšení této situace v budoucnosti

V praktické části budou analyzovány výsledky dotazníkového průzkumu. Studie se zaměřuje na zájem žáků o lyžařské kurzy v letech 2019 a 2023, jejich účast, délku trvání a náklady spojené s realizací kurzů. V závěru práce budou navržena opatření a doporučení, která by mohla přispět ke zlepšení současné situace a zvýšení atraktivity těchto kurzů.

3.3 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor zahrnoval data získaná prostřednictvím dotazníkového šetření, které bylo realizováno ve městě Vsetín. Osloveno bylo celkem sedm základních škol, z nichž pět je zřizováno městem Vsetín, jedna krajem a jedna soukromým subjektem.

Anketní šetření bylo provedeno anonymně, přestože dotazovaní obdrželi dotazník prostřednictvím konkrétní e-mailové adresy spolu s informací o poskytnutí souhlasu k využití jejich odpovědí v rámci bakalářské práce. Vyplněné dotazníky byly označeny jako „Anonymous“. Celkem bylo rozesláno 21 dotazníků, přičemž dva byly určeny učitelům tělesné výchovy a jeden ředitelce či řediteli každé základní školy. Dotazník (uvedený v příloze 1) obsahuje celkem 16 otázek, které kombinují 11 uzavřených 5 polouzavřených typů odpovědí.

3.4 Metody sběru dat

Data pro výzkum byla sbírána prostřednictvím kvantitativní metody, přičemž jako nástroj sloužil online dotazník. Dotazník byl vytvořen na cloudové platformě Microsoft Office 365

v aplikaci Forms. V aplikaci Outlook stejné platformy byl rozeslán email s průvodním dopisem a odkazem na dotazník. Díky QR kódu mohl být dotazník vyplněn i v mobilním telefonu. Výsledná data byla analyzována opět v aplikaci Forms a Excel.

3.5 Statistické zpracování dat

Pro analýzu dat získaných z dotazníkového šetření byly využity základní statistické metody zahrnující výpočet četností, procentuální zastoupení a srovnávací analýzu. Výsledky byly vizualizovány prostřednictvím grafických metod, které usnadnily jejich interpretaci. Použit byl zejména koláčový graf pro znázornění výsledků v procentech a sloupcový graf pro porovnání výsledků jednotlivých odpovědí mezi jednotlivými respondenty. Tyto metody umožnily přehledné shrnutí a analýzu získaných dat.

4 VÝSLEDKY

4.1 Vyhodnocení dotazníku

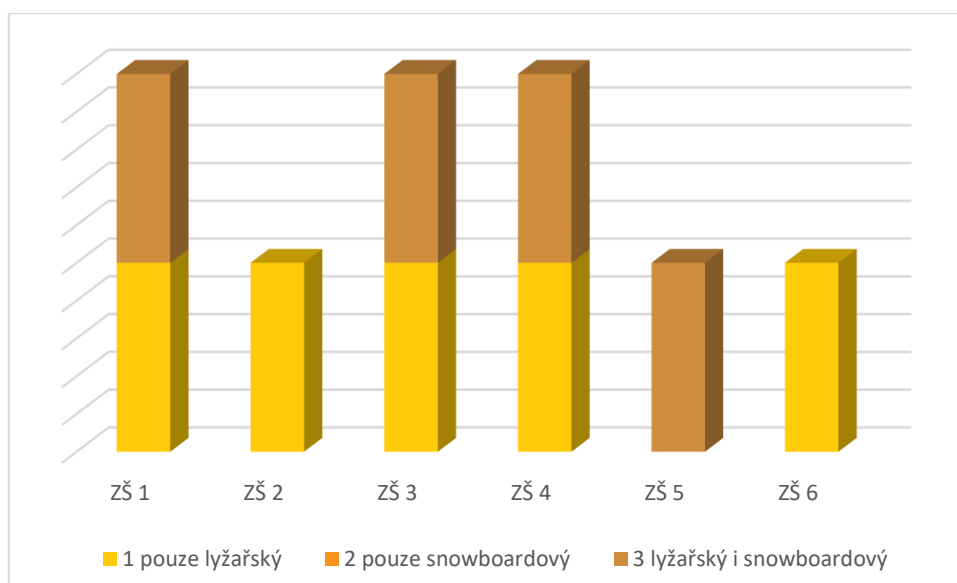
Vyhodnocení otázky číslo 1: Jaký typ zimního výcvikového kurzu nabízíte?

Z provedené analýzy výsledků vznikl obrázek 1, dle kterého školy nabízí lyžařské kurzy i kombinované kurzy zahrnující lyžování i snowboarding. Z formulace otázky však není specifikováno, které třídy absolvovaly pouze lyžařský kurz a které se účastnily snowboardového. Konkrétně ZŠ 2 a ZŠ 6 poskytovaly výhradně lyžařské kurzy. Naopak ZŠ 1, 3, 4 a 5 nabízely obě varianty – lyžařské i snowboardové kurzy.

Pro zvýšení účasti na zimních výcvikových kurzech je pro školy výhodné poskytovat obě možnosti výuky, tedy jak lyžování, tak snowboardingu.

Obrázek 1

Nabídka zimního výcvikového kurzu. Sloupcový graf, zdroj: autorka práce

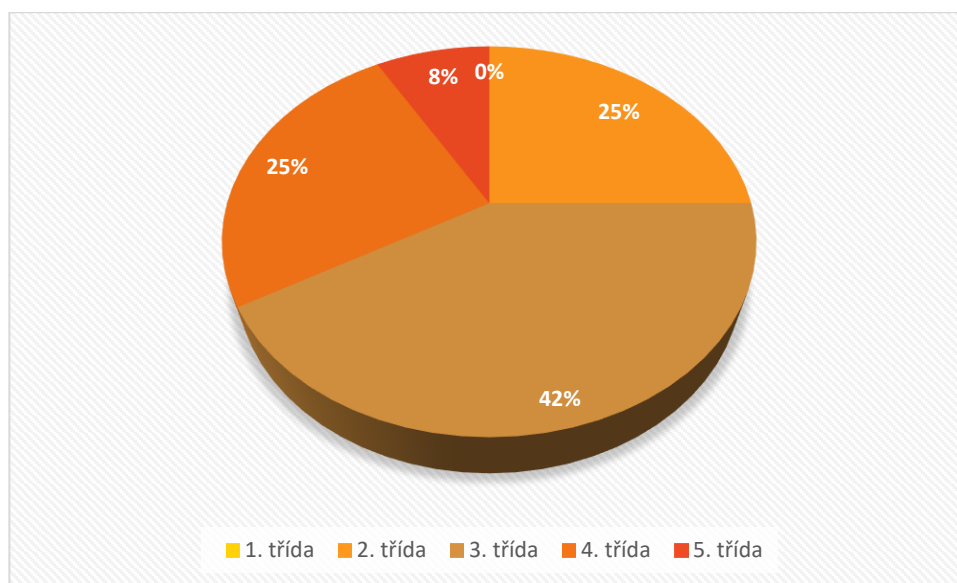

Vyhodnocení otázky číslo 2: Pro které třídy nabízíte zimní výcvikové kurzy na prvním stupni?

Z obrázku 2 vyplývá, že kurzy nejsou nabízeny pouze pro první třídu, zatímco pro ostatní třídy již ano. Největší podíl kurzů je nabízen pro třetí třídu, a to 42 %. Následují druhá a čtvrtá třída, každá se shodným podílem 25 %, a nejméně kurzů je poskytováno pro pátou třídu (8 %).

Obrázek 2

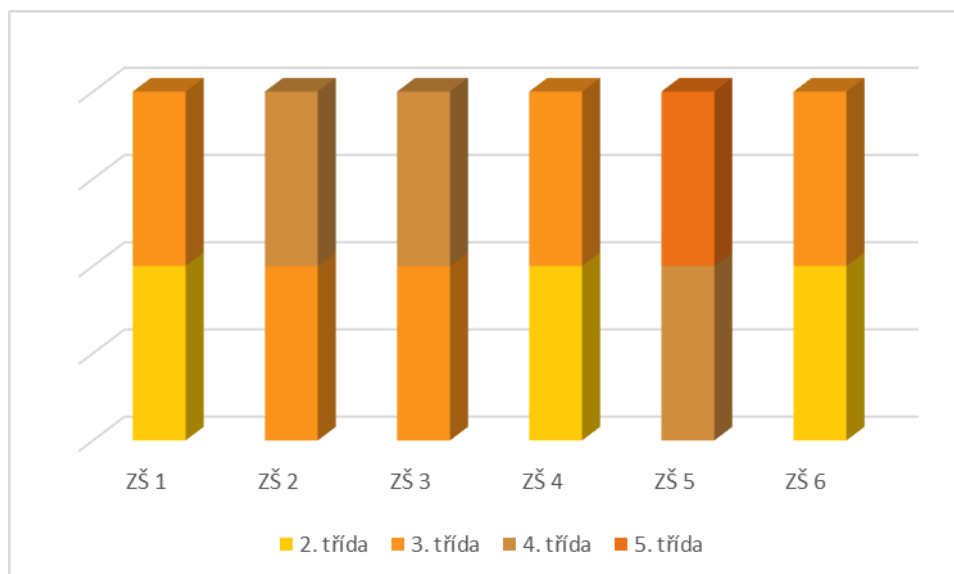
Nabídka zimního výcvikového kurzu pro první stupeň, vyjádřený v procentech, zdroj: autorka práce

Obrázek 3 ukazuje, které školy nabízejí kurzy a pro které třídy je určen. Tři školy – konkrétně ZŠ 1, 4 a 6, nabízejí kurzy pro druhou a třetí třídu. ZŠ 2 zajišťuje kurzy pro třetí a čtvrtou třídu, zatímco ZŠ 5 poskytuje kurzy pro čtvrtou a pátou třídu. Z obrázků 2 a 3 lze tedy usuzovat, že nejčastěji jsou kurzy nabízeny pro druhou, třetí a čtvrtou třídu.

Obrázek 3

Nabídka zimního kurzu pro první stupeň. Sloupcový graf, zdroj: autorka práce

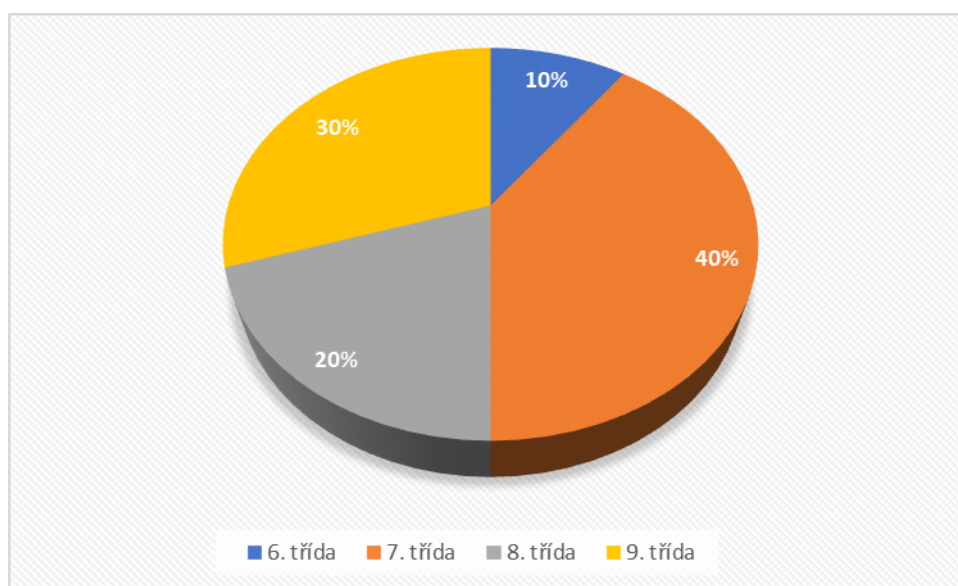

Vyhodnocení otázky číslo 3: Pro které třídy nabízíte zimní kurzy na druhém stupni?

Z obrázku 4 vyplývá, že kurzy jsou nabízeny pro všechny třídy druhého stupně. Největší podíl kurzů je nabízen pro sedmou třídu, a to 40 %. Následuje devátá třída s podílem 30 %, osmá třída s 20 % a nejméně kurzů je poskytováno pro pátou třídu (10 %).

Obrázek 4

Nabídka zimního kurzu pro druhý stupeň, vyjádřený v procentech, zdroj: autorka práce

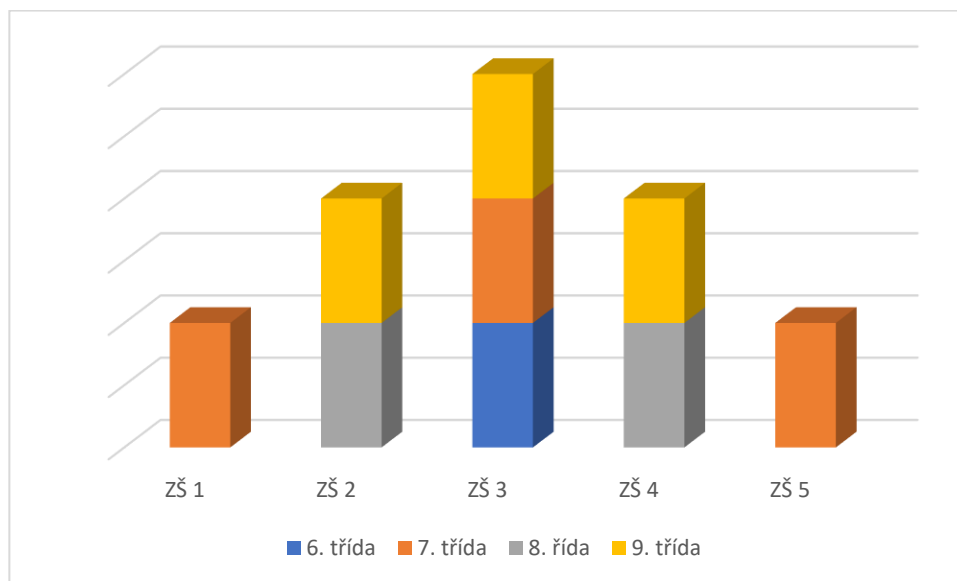

Obrázek 5 ukazuje, které školy nabízejí kurzy a které se jim účastní. Tři školy – konkrétně ZŠ 1, 5 a 6, nabízejí kurzy pouze pro sedmou třídu. ZŠ 2 a 4 zajišťují kurzy pro osmou a devátou třídu, zatímco ZŠ 3 poskytuje kurzy pro šestou, sedmou a devátou třídu.

Z obrázků 4 a 5 lze tedy usuzovat, že nejčastěji jsou kurzy nabízeny pro sedmou třídu.

Obrázek 5

Nabídka zimního kurzu pro druhý stupeň. Sloupcový graf, zdroj: autorka práce

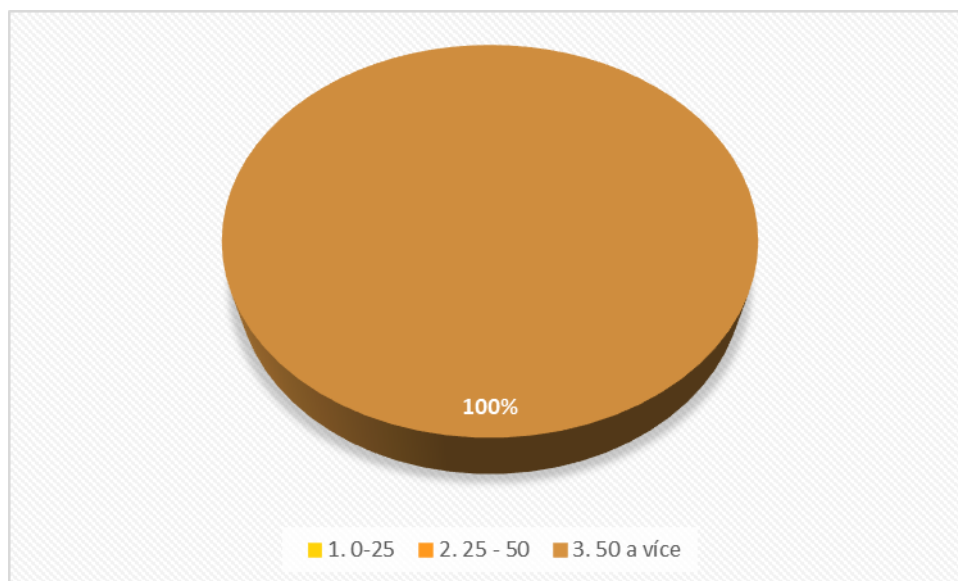
Vyhodnocení otázky číslo 4: Pro jaký počet dětí organizujete zimní výcvikový kurz?

Z obrázků 6 i 7 je patrné, že všech šest škol má účast 50 a více dětí.

Konkrétní počty zúčastněných dětí jsou vyhodnoceny v otázce č. 8 a 9.

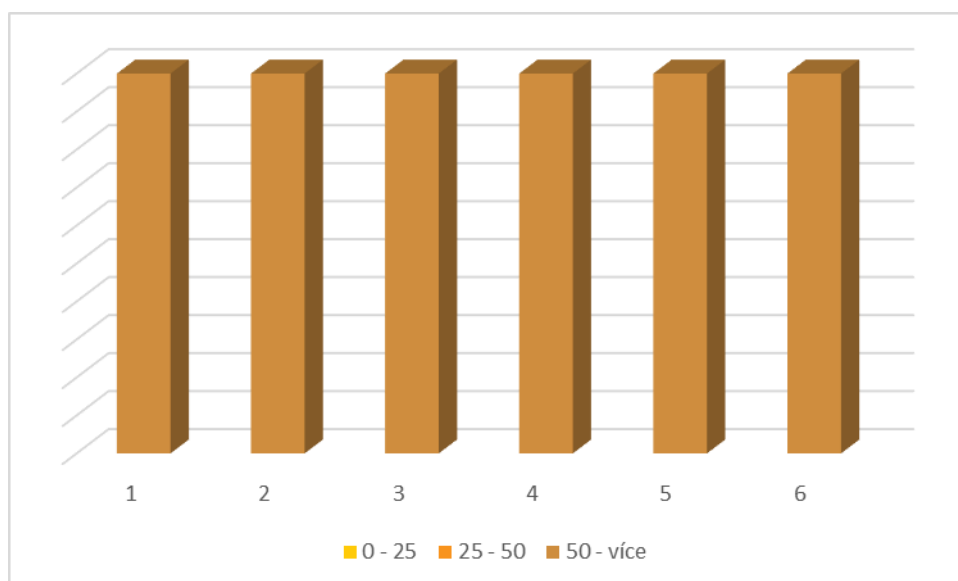
Obrázek 6

Počet dětí, pro který je kurz organizovaný, vyjádřený v procentech, zdroj: autorka práce

Obrázek 7

Počet dětí, pro který je kurz organizovaný. Sloupcový graf, zdroj: autorka práce

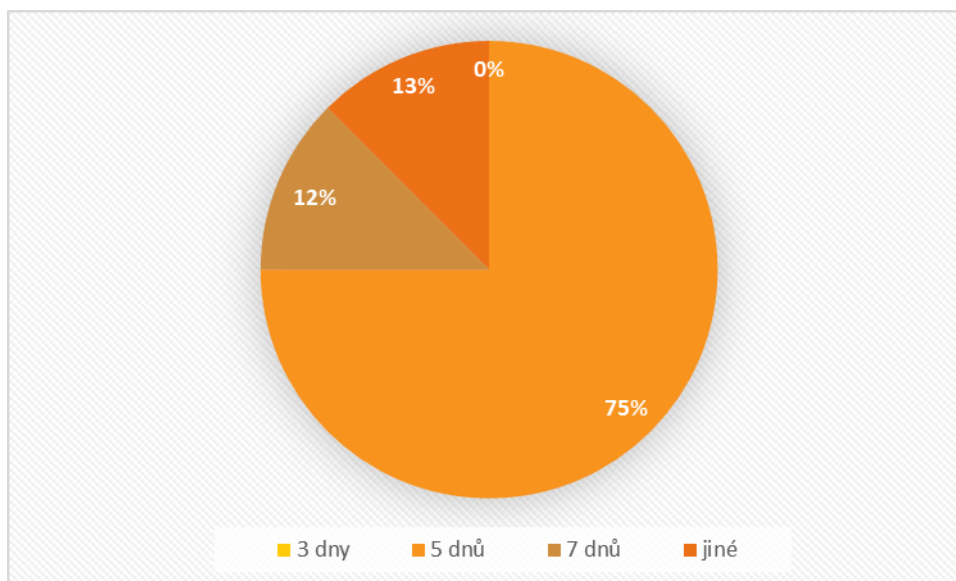

Vyhodnocení otázky číslo 5: Kolik dnů trvá zimní výcvikový kurz?

Dle výsledků dotazníku uvedených na obrázku 8 je nejčastěji zastoupen pětidenční kurz, který tvoří 75 %. Jiné varianty dosáhly 13 % a sedmidenní kurz 12 %. Žádná škola však neuvádí, že by pořádala kratší, například třídenční kurz.

Obrázek 8

Délka trvání kurzů na ZŠ, vyjádřený v procentech, zdroj: autorka práce

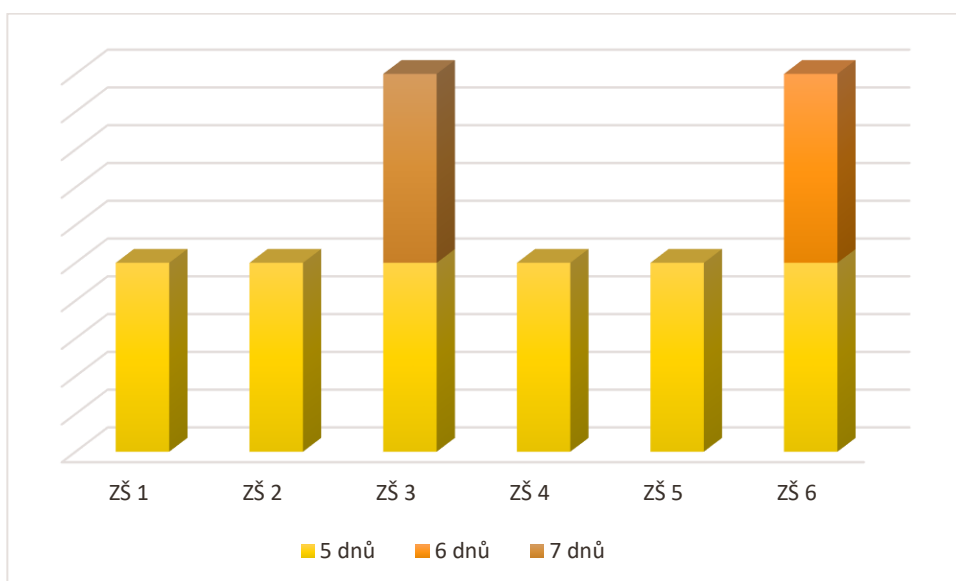

Obrázek 9 znázorňuje délku trvání kurzů na jednotlivých školách. Čtyři školy (ZŠ 1, ZŠ 2, ZŠ 4 a ZŠ 5) organizují kurzy s délkou trvání 5 dní. ZŠ 3 nabízí kurzy s trváním 5 a 7 dní, zatímco ZŠ 6 poskytuje varianty 5 dní a 6 dní trvající kurz.

Na základě analýzy dat z obrázků 7 a 8 lze konstatovat, že nejběžnější délkou kurzů je 5 dní.

Obrázek 9

Délka trvání kurzů na ZŠ. Sloupcový graf, zdroj: autorka práce

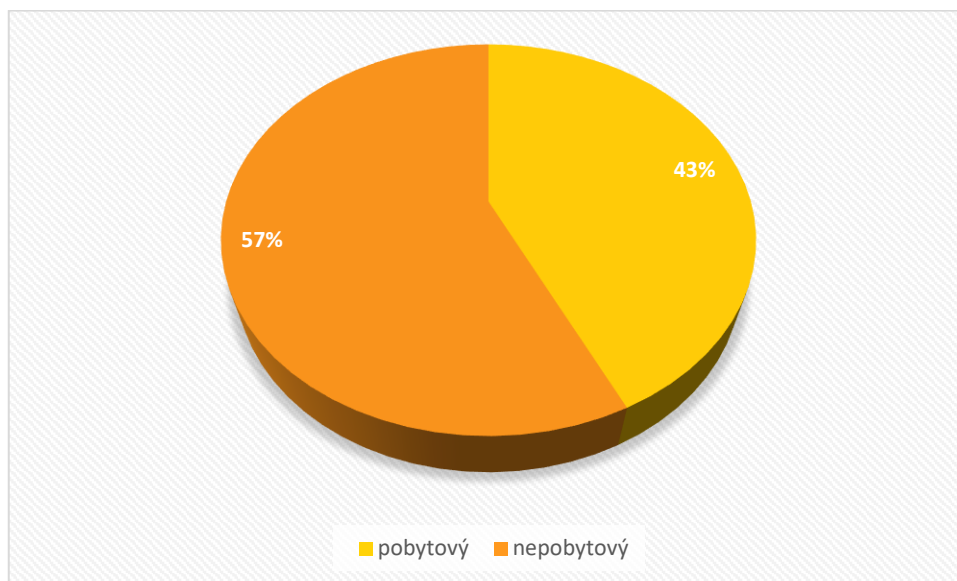

Vyhodnocení otázky číslo 6: Jakou formou účasti pořádá Vaše škola zimní výcvikový kurz?

Z výsledků dotazníku uvedených na obrázku 10 je patrné, že nepobytový kurz je využíván častěji, což uvedlo 57 % dotázaných, zatímco pobytový kurz je využíván méně, tuto odpověď vyplnilo 43 % dotázaných.

Obrázek 10

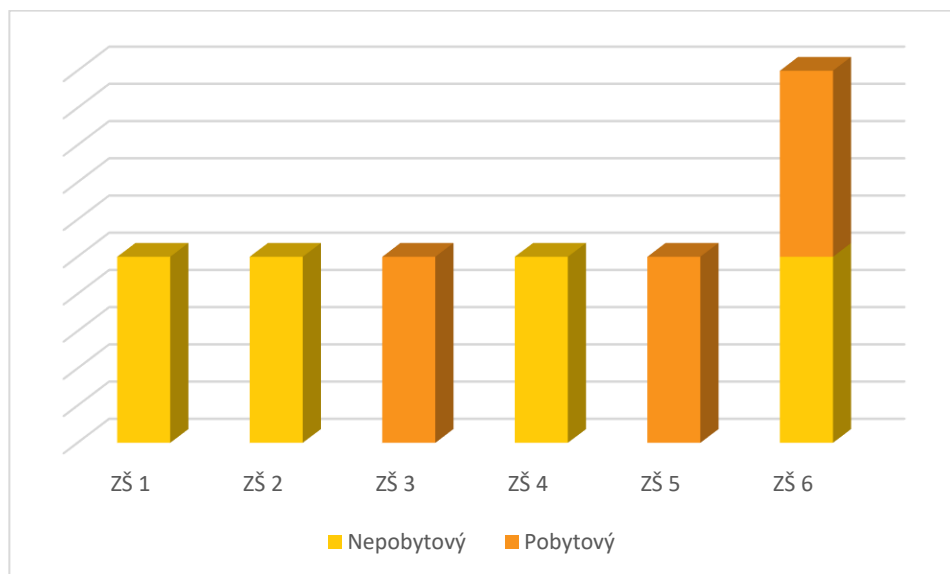
Forma účasti na zimním výcvikovém kurzu, vyjádřená v procentech, zdroj: autorka práce

Z obrázku 11 vyplývá, že tři školy (ZŠ 1, ZŠ 2 a ZŠ 4) organizují nepobytové zimní výcvikové kurzy, při nichž žáci denně dojíždějí. Naopak ZŠ 3 a ZŠ 5 zajišťují výhradně pobytové kurzy, zatímco ZŠ 6 nabízí pobytové i nepobytové varianty kurzů.

Obrázek 11

Forma účasti na zimním výcvikovém kurzu. Sloupcový graf, zdroj: autorka práce

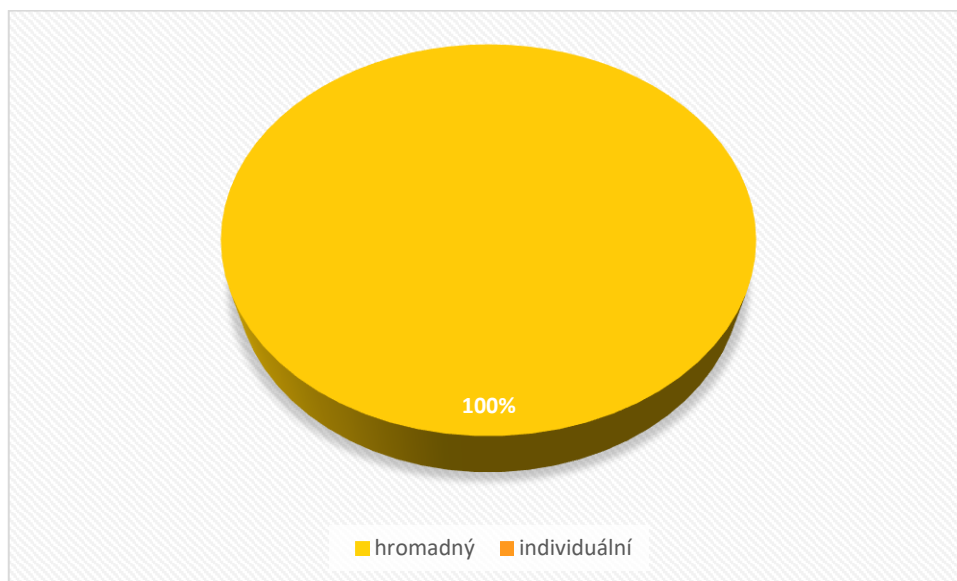
Vyhodnocení otázky číslo 7: Jakou formou škola zajišťuje dopravu?

Na obrázku 12 lze vidět, že hromadná autobusová doprava je využívána při pobytových i nepobytových kurzech, protože významně usnadňuje logistické a organizační zajištění nejen pro žáky a jejich rodiče, ale také pro pořádající školu.

Z uvedených dat je patrné, že všechny oslovené školy zajišťují přepravu na své zimní výcvikové kurzy prostřednictvím hromadné dopravy.

Obrázek 12

Forma dopravy na lyžařský kurz, vyjádřena v procentech, zdroj: autorka práce

Vyhodnocení otázek číslo 8 a 9: Kolik žáků se zúčastnilo zimního výcvikového kurzu v roce 2019 a 2023?

Obrázek 13 zobrazuje otázky zaměřené na zjištění počtu žáků jednotlivých škol, kteří se zúčastnili zimního kurzu v letech 2019 a 2023. U škol, které poskytly dotazníky, avšak kurzy v těchto letech neorganizovaly, byl zaznamenán pokles účasti v řádu jednotek žáků.

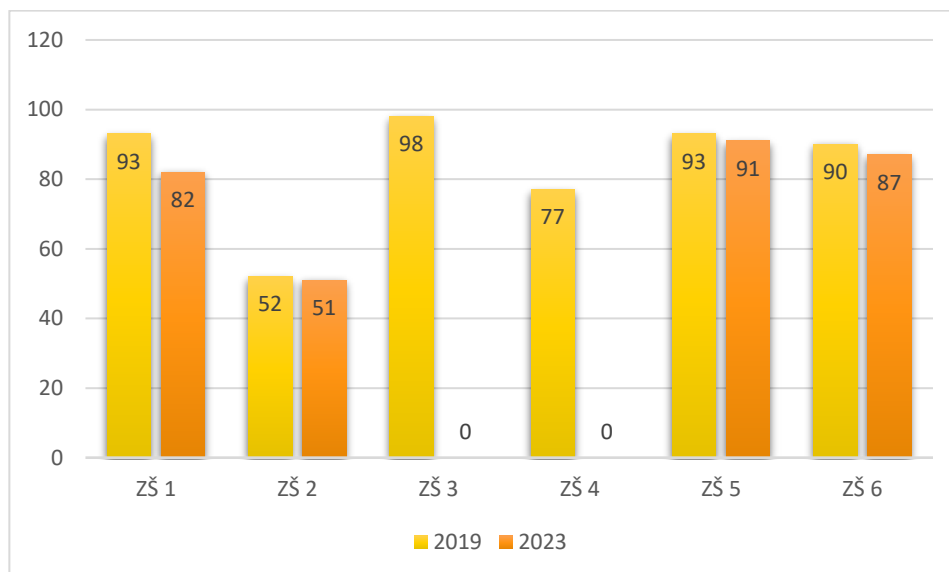
Z analýzy dostupných údajů vyplývají následující zjištění:

Celkový počet žáků, kteří se zúčastnili kurzů v roce 2019, byl 503, což představuje průměrně 84 žáků na školu.

Celkový počet žáků, kteří se zúčastnili kurzů v roce 2023, byl 311, což činí průměrně 78 žáků na školu. ZŠ 3 a ZŠ 4 v roce 2023 kurzy neorganizovaly, což přispělo k celkovému poklesu účasti.

Obrázek 13

Forma účasti na zimním výcvikovém kurzu. Sloupcový graf, zdroj: autorka práce

Vyhodnocení otázky číslo 10: Jaká byla celková cena zimního výcvikového kurzu v roce 2019?

Z dat uvedených na obrázku 14 vyplývá, že cena nepobytového kurzu je stanovena na základě několika faktorů ovlivňujících její celkovou výši. Mezi tyto faktory patří počet účastníků, sjednané náklady na autobusovou dopravu a vzdálenost k místu konání kurzu.

ZŠ 1 – cena za nepobytový kurz v roce 2019 činila 1200 Kč a za rok 2023 činila 1400 Kč.

ZŠ 2 – cena za nepobytový kurz v roce 2019 činila 1500 Kč a za rok 2023 činila 1800 Kč.

ZŠ 4 – cena za nepobytový kurz v roce 2019 činila 1800 Kč.

ZŠ 6 – cena za nepobytový kurz v roce 2019 činila 1800 Kč a za rok 2023 činila 2300 Kč.

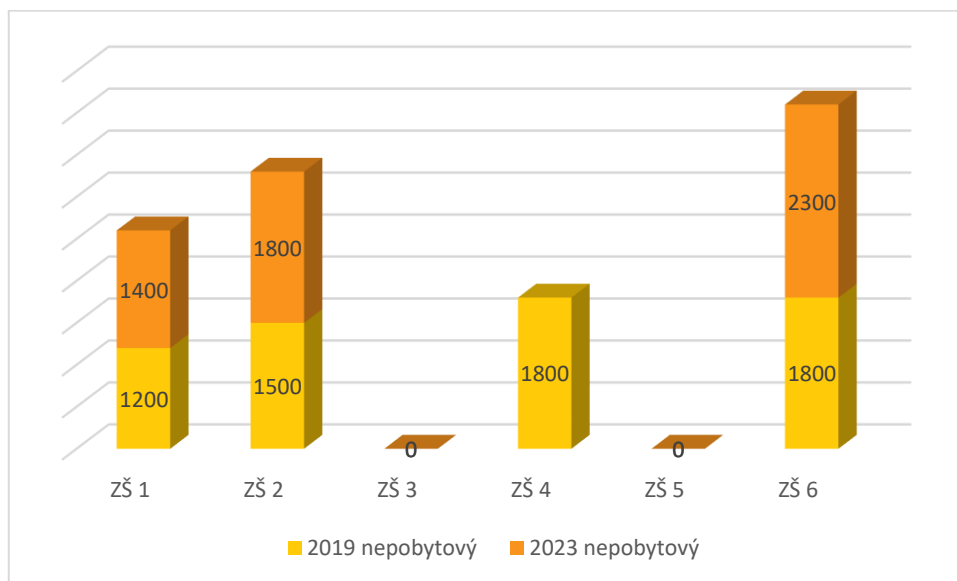
ZŠ 3 a ZŠ 5 – zde se nepobytový kurz nekonal.

Průměrná cena nepobytového kurzu v roce 2019 činila 1 600 Kč.

Průměrná cena nepobytového kurzu v roce 2023 vzrostla na 1800 Kč.

Obrázek 14

Celková cena nepobytového kurzu v letech 2019 a 2023. Sloupcový graf, zdroj: autorka práce

Vyhodnocení otázky číslo 11: Jaká byla celková cena zimního výcvikového kurzu v roce 2023?

Z odpovědí vyhodnocených na obrázku 15 vyplývá, cena pobytového kurzu se odvíjí od několika klíčových faktorů, mezi které patří zejména náklady na ubytování, stravu, dopravu a délku kurzu. Tyto aspekty mohou významně ovlivnit celkovou cenu kurzu.

ZŠ 3 – cena za pobytový kurz v roce 2019 činila 6000 Kč.

ZŠ 5 – cena za pobytový kurz v roce 2019 činila 4200 Kč a za rok 2023 činila 4400 Kč.

ZŠ 6 – cena za pobytový kurz v roce 2019 činila 4000 Kč a za rok 2023 činila 5500 Kč.

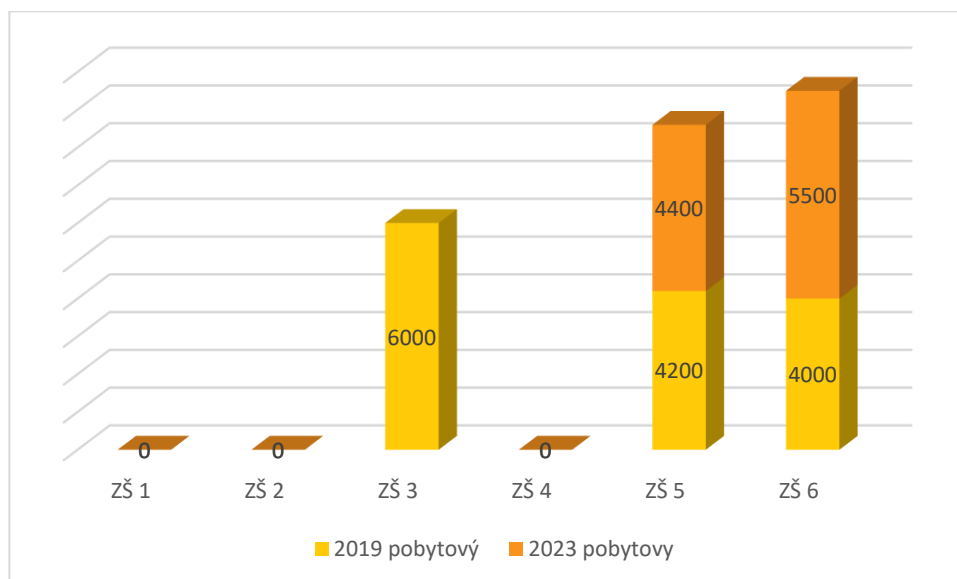
ZŠ 3 a ZŠ 5 – zde se kurz nekonal.

Průměrná cena pobytového kurzu v roce 2019 činila 4700 Kč.

Průměrná cena pobytového kurzu v roce 2023 vzrostla na 5000 Kč.

Obrázek 15

Celková cena pobytového kurzu v letech 2019 a 2023. Sloupcový graf, zdroj: autorka práce

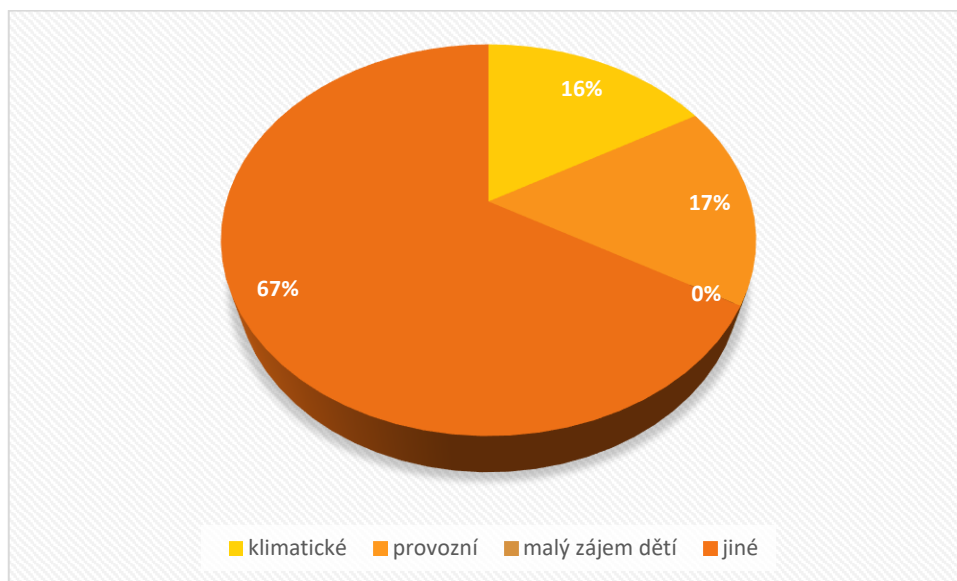

Vyhodnocení otázky číslo 12: Pokud se zimní výcvikový kurz v těchto letech nekonal, uveďte z jakého důvodu.

Z výsledků uvedených na obrázku 15 je patrné, že nejvíce škol (67 %) označilo jako důvody „jiné“. Dále byly zastoupeny provozní důvody (17 %) a klimatické důvody, které uvedlo 16 % respondentů. Možnost „Malý zájem dětí“ neuvedla jako odpověď žádná škola.

Obrázek 15

Důvody proč se zimní výcvikový kurz nekonal, vyjádřeno v procentech, zdroj: autorka práce

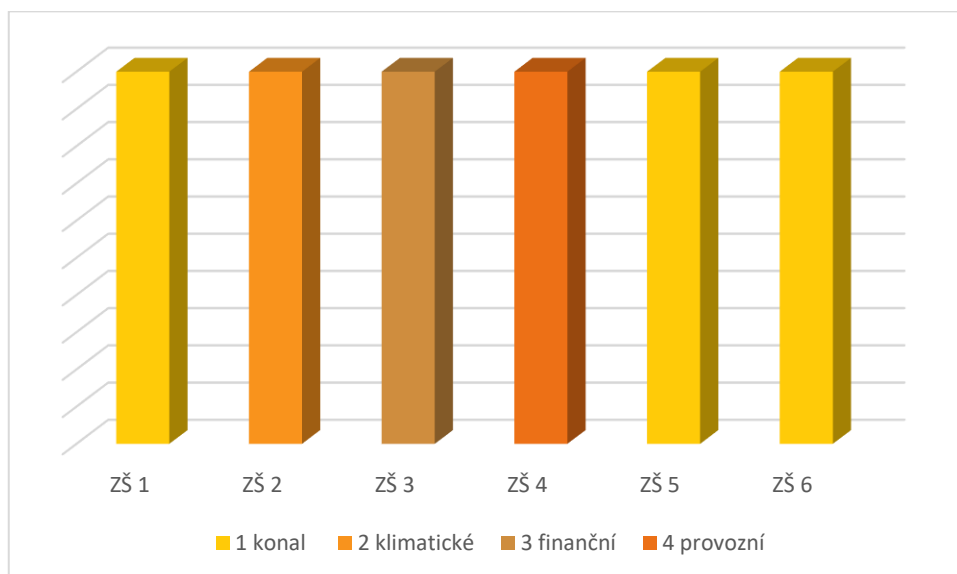

Obrázek 16 ukazuje, že ZŠ 1, ZŠ 5 a ZŠ 6 označily v kategorii „jiné“ důvod „kurz se konal“. ZŠ 2 uvedla klimatické důvody, ZŠ 3 poukázala na finanční problémy spojené se zdražením kurzu a ZŠ 4 označila provozní důvody.

Na základě analýzy dat z obrázku 15 a 16 lze konstatovat, že nejběžnější důvody jsou „jiné“.

Obrázek 16

Důvody proč se zimní výcvikový kurz nekonal, sloupcový graf, zdroj: autorka práce

Vyhodnocení otázky číslo 13: Jaké jsou dle Vašich zkušeností nejčastější důvody neúčasti žáka na zimním výcvikovém kurzu?

Tato otázka úzce souvisí s druhým dílčím cílem, který bude podrobně rozpracován později v kapitole 4.5

Vyhodnocení otázky číslo 14: Jak škola podporuje účast na zimním výcvikovém kurzu?

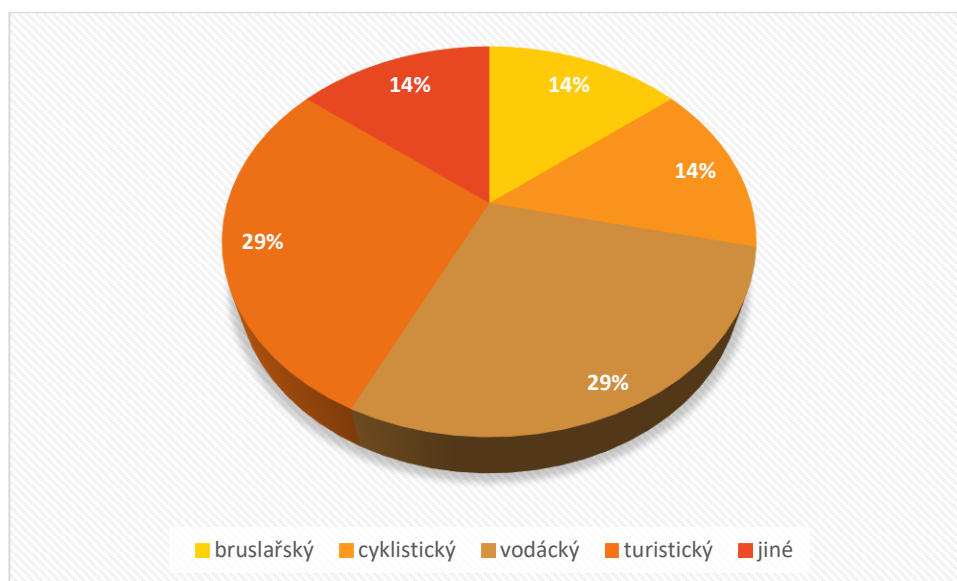
Tato otázka úzce souvisí s třetím dílčím cílem, který bude podrobně rozpracován později v kapitole 4.5

Vyhodnocení otázky číslo 15: Jaké další sportovní kurzy Vaše škola nabízí?

Obrázek 17 dokládá, že nejčastěji nabízenými sportovními kurzy jsou vodácký a turistický kurz (oba shodně po 29 %). Další tři kurzy – bruslařský, cyklistický a jiný – mají shodně 14 %.

Obrázek 17

Další sportovní kurzy, které škola nabízí, vyjádřeno v procentech, zdroj: autorka práce

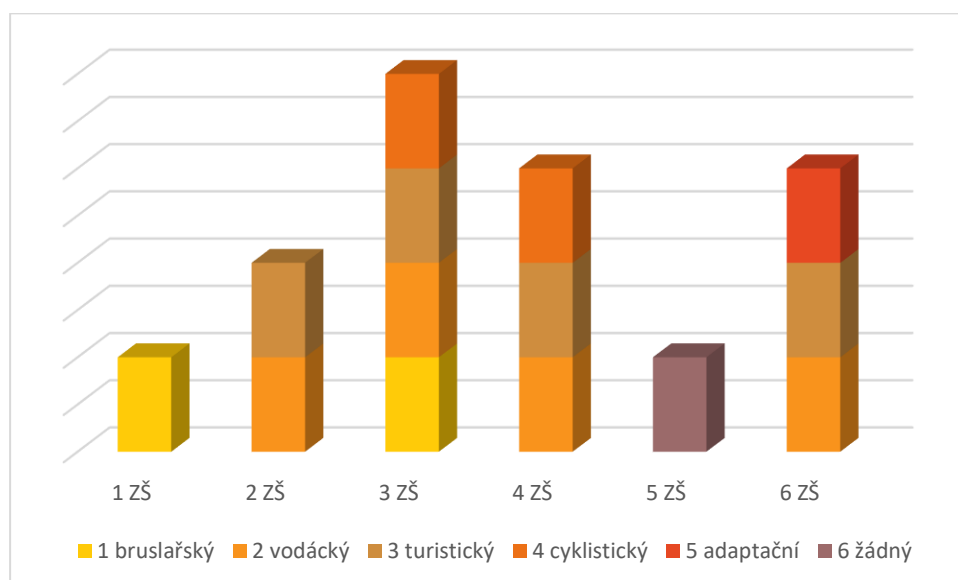
Dle odpovědí na obrázku 18 pouze jedna základní škola (ZŠ 5) neorganizuje žádné další sportovní kurzy. Ostatní školy nabízejí minimálně jeden kurz.

Níže uvedený přehled ukazuje rozmanitost nabízených kurzů mezi jednotlivými školami:

- ZŠ 1 bruslařský kurz
- ZŠ 2 vodácký a turistický kurz
- ZŠ 4 cyklistický, vodácký a turistický kurz
- ZŠ 6 vodácký, turistický a adaptační kurz
- ZŠ 3 bruslařský, cyklistický, vodácký a turistický kurz (největší nabídka)

Obrázek 18

Další sportovní kurzy, které škola nabízí. Sloupcový graf, zdroj: autorka práce

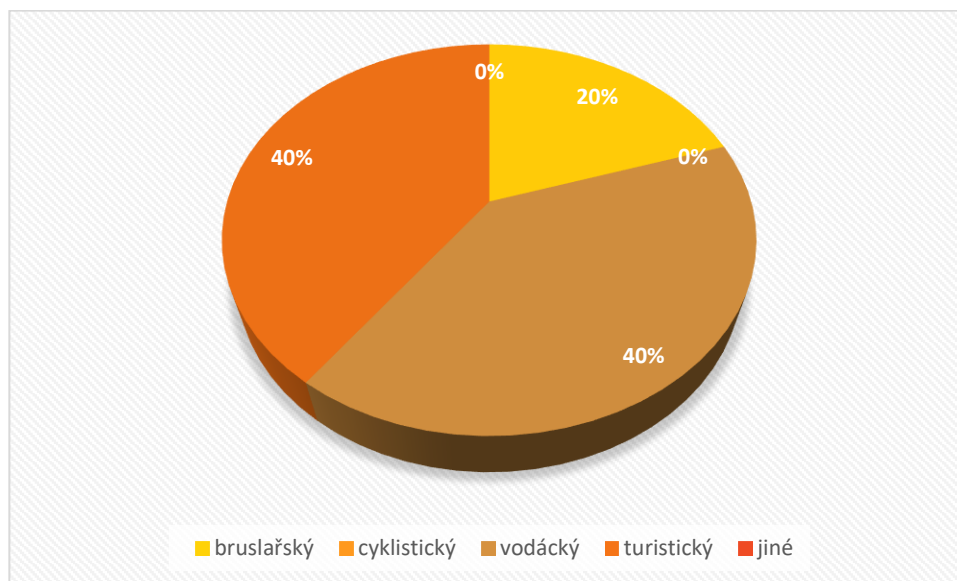

Vyhodnocení otázky číslo 16: O které nabízené sportovní kurzy je z Vašeho pohledu nejvyšší zájem?

Obrázek 19 ukazuje zájem o jednotlivé sportovní kurzy nabízené základními školami. Hlavní zjištění dokládá, že největší zájem byl o vodácký a turistický kurz, každý z nich zaujal 40 % respondentů. Kurz bruslení oslovil 20 % respondentů. Naopak cyklistický kurz a jiné kurzy nezaznamenaly žádný zájem. Tento graf potvrzuje oblibu vodáckých a turistických aktivit mezi žáky. Kurzy bruslení mají také určitou atraktivitu, zatímco cyklistické a ostatní kurzy by mohly vyžadovat větší propagaci nebo změnu nabídky, aby vzbudily zájem.

Obrázek 19

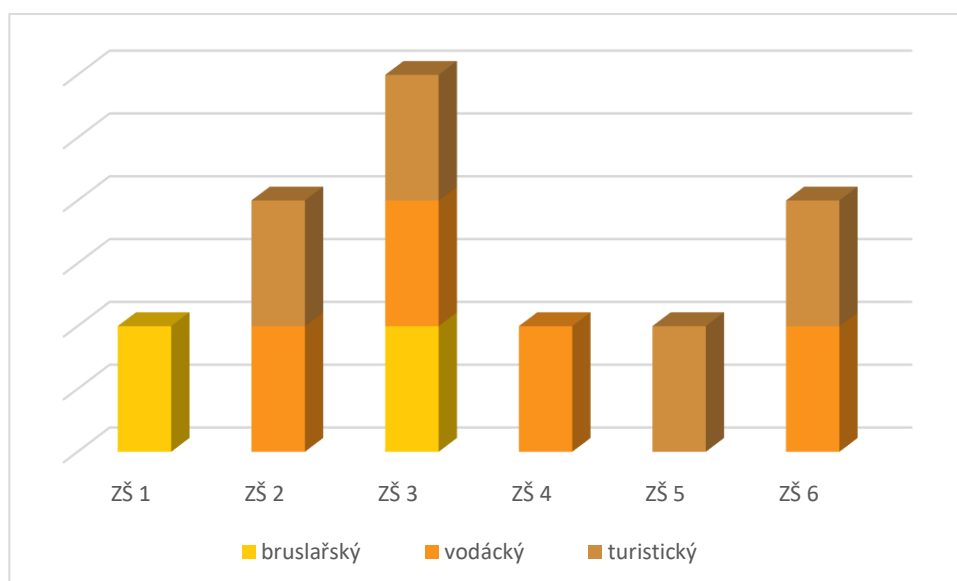
Nejvyšší zájem o sportovní kurzy, vyjádřeno v procentech, zdroj: autorka práce

Z výsledků uvedených v grafu na obrázku 20 vyplývá, že na ZŠ 1, ZŠ 4 a ZŠ 5 byl zájem o jeden nabízený sportovní kurz. Na ZŠ 2 a ZŠ 6 byl zájem o dva kurzy, zatímco největší zájem zahrnující tři nabízené kurzy byl zaznamenán na ZŠ 3.

Obrázek 20

Nejvyšší zájem o sportovní kurzy. Sloupcový graf, zdroj: autorka práce

4.2 Porovnání zájmu žáků o zimní výcvikové kurzy v letech 2019 a 2023

Z hlediska splnění prvního dílčího cíle bylo z dat získaných dotazníkovým šetřením zjištěno, že zájem žáků o zimní výcvikové kurzy v roce 2019 byl vyšší než v roce 2023.

V roce 2019 všechny sledované školy (celkem šest) pořádaly alespoň jeden typ kurzu, ať už pobytový, nebo nepobytový, zatímco v roce 2023 se kurzy konaly pouze na čtyřech školách. Na dvou školách nebyl kurz organizován vůbec.

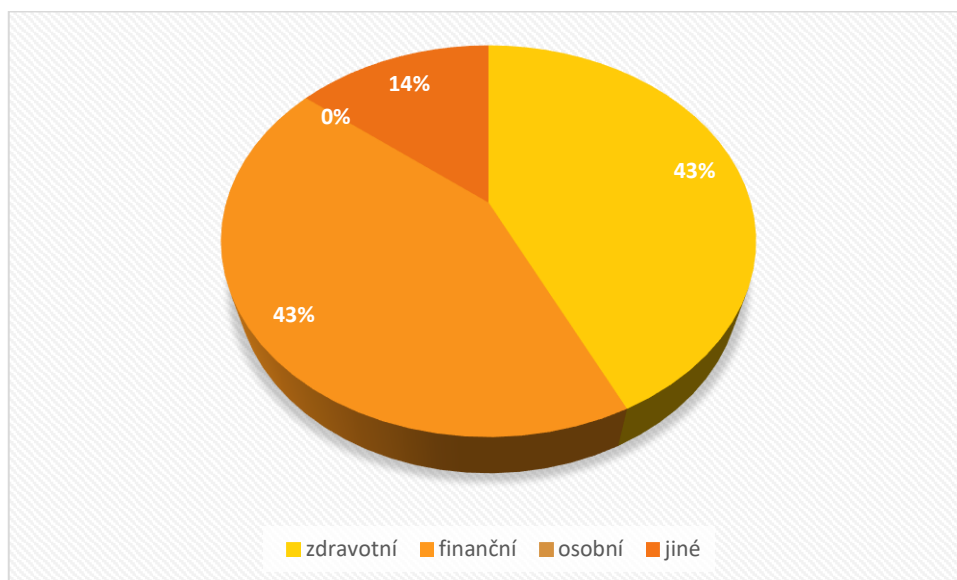
4.3 Definice nejčastějších důvodů neúčasti žáků na zimním výcvikovém kurzu

Druhý dílčí cíl objasňuje příčiny neúčasti žáků na kurzech, k čemuž slouží data na obrázku 21. Nejčastěji uváděnými důvody byly finanční a zdravotní důvody, které shodně tvořily 43 % odpovědí. Důvody spadající do kategorie „jiné“ představovaly 14 %, zatímco osobní důvody nebyly zmíněny žádným respondentem. Navíc jedna škola specifikovala jako důvod neúčasti žáků nedostatečnou podporu ze strany rodičů.

Vyhodnocení otázky číslo 13: Jaké jsou dle Vašich zkušeností nejčastější důvody neúčasti žáka na zimním výcvikovém kurzu?

Obrázek 21

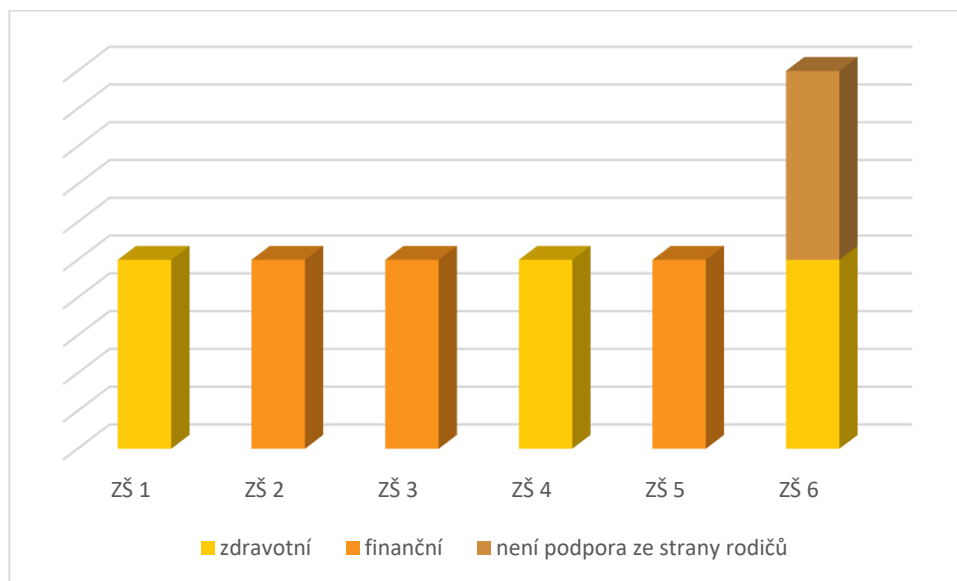
Nejčastější důvody neúčasti žáka na kurzu, vyjádřeno v procentech, zdroj: autorka práce

Obrázek 22 zobrazuje nejčastější důvody neúčasti žáků na kurzech, jak je uvedly jednotlivé školy. ZŠ 1, ZŠ 4 a ZŠ 6 označily zdravotní důvody jako nejčastější příčinu neúčasti. Naopak ZŠ 2, ZŠ 3 a ZŠ 5 uvedly jako hlavní důvod neúčasti finanční důvody. Kromě toho jedna ze škol (ZŠ 6) zmínila v kategorii „jiné důvody“ nedostatečnou podporu ze strany rodičů.

Obrázek 22

Nejčastější důvody neúčasti žáka na kurzu, sloupkový graf, zdroj: autorka práce

4.4 Návrh řešení vedoucí ke zlepšení situace

Z níže uvedeného přehledu odpovědí jednotlivých škol vyplývá, že ZŠ 1, ZŠ 4 a ZŠ 5 podporují žáky bezplatným zapůjčením lyžařské výbavy. Navíc ZŠ 5 motivuje žáky v hodinách tělesné výchovy, aby se zvýšil jejich zájem o účast na kurzu. ZŠ 3 organizuje pobytový kurz v atraktivní lokalitě Jeseníků na Dolní Moravě, což může být motivující pro žáky i pro jejich rodiče. Naopak ZŠ 6 nepodporuje účast na zimních kurzech žádnou formou.

Vyhodnocení otázky číslo 14: Jak škola podporuje účast na zimním výcvikovém kurzu?

- ZŠ 1 půjčování výbavy zdarma
- ZŠ 2 na prvním stupni to necháváme pouze na rozhodnutí rodičů. Snažíme se je namotivovat – možnost pro úplné začátečníky, učí známí učitelé, možnost půjčení lyží přímo v lyžařském areálu
- ZŠ 3 pozitivní motivací, kurz na Dolní Moravě
- ZŠ 4 motivací v tělesné výchově, půjčuje vybavení bezplatně
- ZŠ 5 půjčování lyžařské výbavy bezplatně
- ZŠ 6 nepodporuje

Toto hodnocení ukazuje, že většina škol se snaží zpřístupnit zimní výcvikové kurzy formou materiální nebo organizační podpory. Výjimkou je ZŠ 6, kde žádná forma podpory uvedena nebyla.

5 DISKUSE

Cílem práce bylo zjistit, zda měla pandemie onemocnění COVID-19 vliv na účast žáků vsetínských základních škol na zimních výcvikových kurzech v letech 2019 a 2023. Z analýzy zjištěných údajů z dotazníkového šetření vyplývá, že v roce 2023 na dvou sledovaných základních školách kurz neproběhl. Na zbývajících školách, kde byl kurz realizován v roce 2019 i v roce 2023, byl rozdíl žáků na účasti kurzu zanedbatelný. Tímto se podařilo hlavní cíl naplnit.

Ze sesbíraných dat vyplývá, že zájem žáků byl v podstatě stejný, což potvrzuje, že pandemie onemocnění COVID-19 zájem pravděpodobně neovlivnila. Do rozhodování však vstupovaly spíše individuální faktory, jako je finanční situace jednotlivých rodin, jiné zdravotní důvody a provozní důvody – kvůli těmto faktorům se kurz nekonal.

Návrhy řešení vedoucí ke zlepšení této situace v budoucnosti a zvýšení atraktivity zimních kurzů by mohly zahrnovat diverzifikaci nabízených aktivit, například zavedení pobytové formy kurzů na všech školách. Další možností by bylo rozšíření programu o aktivity, jako je snowboarding, který by mohl přilákat více zájemců. Nicméně je otázkou, zda by pobytová forma skutečně vedla ke zvýšení atraktivity a účasti, nebo zda by naopak některé rodiny odradila kvůli vyšším finančním nákladům, které jsou s ní spojeny. Tento aspekt by bylo vhodné důkladně zvážit při plánování budoucích kurzů.

Dalším možným řešením je spolupráce s rodičovskou komunitou, zejména s těmi, kteří jsou podnikateli. Tito rodiče by mohli kurzy podpořit formou sponzoringu nebo jiných příspěvků, což by pomohlo snížit náklady na organizaci kurzů a zpřístupnit je většímu počtu žáků. Zapojení rodičů by mohlo výrazně přispět k udržitelnosti a rozvoji zimních výcvikových kurzů.

V neposlední řadě je důležité zmínit otázku z dotazníkového šetření, která se zaměřovala na účast žáků z prvního a druhého stupně základních škol na zimních výcvikových kurzech. Výsledky ukázaly, že každá z dotazovaných škol organizovala kurzy především pro žáky třetí třídy na prvním stupni a sedmé třídy na druhém stupni. Pro žáky první třídy se však kurzy vůbec nekonají. Tato skutečnost může být spojena s věkovou a fyzickou připraveností mladších dětí na adaptaci školní docházky a také na náročnější aktivity, které kurzy obvykle zahrnují. Organizátoři se proto pravděpodobně zaměřili na starší žáky, kteří již mají potřebné schopnosti a dovednosti, aby si kurz plnohodnotně užili.

Studie věnované vlivu pandemie onemocnění COVID-19 na pohybovou aktivitu dětí a dospívajících se většinou shodovaly na zhoršené pohybové aktivitě, někdy až inaktivitě, poklesu školního výkonu, soustředění, nabourání sociálních vazeb mezi spolužáky a dalších faktorech, což může mít negativní vliv pro formování vztahu k pohybové aktivitě. K zamyšlení může být i fakt, jakou měrou mohou ovlivnit sportující, nebo právě naopak nesportující rodiče

své děti ke zvýšení, či snížení účasti na zimních výcvikových kurzech, potažmo sportovních kurzech obecně.

Limity práce v praktické části byly patrné zejména v oblasti dotazníkového šetření. Až po vyhodnocení dotazníků se ukázalo, že by bylo vhodné je doplnit o další otázky, které by umožnily získat podrobnější informace. Rovněž by bylo přínosné rozšířit sledované období – namísto dvou let by mohly být zahrnuty údaje z delšího časového horizontu.

Další možností, jak získat relevantní data, by bylo zařazení rozhovorů s učiteli tělesné výchovy na základních školách. Tím by bylo možné získat hlubší vhled do problematiky a zjistit potřebné informace, které by obohatily výsledky dotazníkového šetření a umožnily komplexnější analýzu zkoumaného tématu.

6 ZÁVĚRY

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda měla pandemie onemocnění COVID-19 vliv na účast žáků vsetínských základních škol na zimních výcvikových kurzech v letech 2019 a 2023.

V prvním dílčím cíli jsem porovnávala zájem žáků o zimní výcvikové kurzy v letech 2019 a 2023. V teoretické části jsem se věnovala historii lyžování a snowboardingu v zahraničí i u nás, rozvoji lyžařských kurzů, zařazení lyžování a snowboardingu do školních osnov, směrnici pro zajištění bezpečnosti kurzu a vlivu pandemie COVID-19 na pohybovou aktivitu dětí.

V praktické části jsem po sběru výzkumných dat, který byl proveden pomocí elektronického dotazníku na šesti základních školách ve městě Vsetín, analyzovala výsledky dotazníkového šetření.

Ze zjištěných výsledků vyplynulo, že každá škola pořádala alespoň lyžařský kurz nebo kombinaci lyžařského a snowboardového kurzu, účastnili se jej žáci na prvním i na druhém stupni, kromě žáků prvních tříd, a nejčastější byl pětidenní nepobytový kurz. V roce 2019 kurz organizovalo všech šest škol, ale v roce 2023 se pořádal pouze ve čtyřech školách a dvě jej nepořádaly vůbec. Na školách, kde kurz proběhl, byl rozdíl v počtu účastníků se žáků zanedbatelný. Z výsledků je také patrný cenový nárůst kurzu v roce 2023 oproti kurzům pořádaným v roce 2019.

Druhým dílčím cílem bylo identifikovat nejčastější důvody neúčasti žáků na zimním výcvikovém kurzu, což byly finanční a zdravotní.

Školy se snaží podporovat zájem o zimní výcvikové kurzy různými způsoby, například nabídkou zapůjčení lyžařského a snowboardového vybavení či využitím pozitivní motivace, která má žáky více zapojit a podpořit jejich účast.

Školy nabízejí i další možnosti sportovních kurzů, které rozšiřují všeobecnou nabídku nad rámec zimních výcvikových kurzů. Mezi nejčastěji volené alternativy patřily vodácké a turistické kurzy, jež si mezi žáky získaly velkou oblibu.

Z výše uvedeného a ze zjištěných výsledků vyplývá, že pandemie COVID-19 neměla zásadní dopad na zájem žáků o zimní výcvikové kurzy.

Navržené opatření ke zvýšení účasti, což bylo stanoveno jako třetí dílčí cíl, by mohly být individuální podpory pro rodiny žáků ze sociálně slabšího prostředí a možnosti zapůjčení vybavení, a to buď prostřednictvím jednotlivých škol, případně prostřednictvím zřizovatele města Vsetín, který by mohl flexibilněji distribuovat potřebné sportovní vybavení mezi jednotlivými školami.

7 SOUHRN

Bakalářská práce se zabývá účastí žáků základních škol na zimním lyžařském kurzu před a po pandemii COVID-19 ve městě Vsetín. Porovnává zájem žáků o tyto kurzy v letech 2019 a 2023.

Teoretická část práce seznamuje s historií lyžování a snowboardingu ve světě i u nás, s rozvojem lyžařských kurzů a jejich zařazení do tematických plánů základních škol. Dále popisuje vliv pandemie onemocnění COVID-19 na pohybovou aktivitu dětí.

Praktická část obsahuje analýzu výsledků dotazníkového šetření, které bylo provedeno na šesti vsetínských základních školách. Data pro výzkum byla sbírána prostřednictvím kvantitativní metody, přičemž jako nástroj sloužil online dotazník. Rozbor výsledků zjištěných pomocí dotazníku, který obsahoval 16 otázek, je prezentován v kapitole Výsledky. Ze sesbíraných dat vyplývá, že zájem žáků byl v podstatě stejný, což značí, že pandemie onemocnění COVID-19 zájem pravděpodobně neovlivnila.

V závěru práce je uvedeno zodpovězení výzkumných otázek a navržení řešení ke zlepšení účasti žáků na zimních výcvikových kurzech.

8 SUMMARY

The bachelor thesis deals with the participation of primary school students in a winter course before and after the COVID-19 pandemic in Vsetín. It compares pupils' interest in winter courses in 2019 and 2023.

The theoretical part of the thesis introduces the history of skiing and snowboarding in the world and in our country, the development of ski courses and their inclusion in the thematic plans of primary schools. The influence of COVID-19 on children's physical activity.

The practical part of the thesis contains an analysis of the results of a questionnaire survey conducted in six primary schools in Vsetín. Data for the research was collected through a quantitative method, using an online questionnaire as a tool. The analysis of the results from the questionnaire, which included sixteen questions, is presented in the results chapter. From the data collected, the interest of the students was about the same, indicating that the interest was not likely to be affected by the COVID-19 pandemic.

The paper concludes by answering the research questions and proposing solutions to improve student participation in winter ski courses.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

- Binter, L. (2012). *Snowboarding. 4. upravené vydání*. Praha: Grada Publishing.
- Blézlová, R. (2009). *Komparace vzdělávacího programu „Základní škola“ a „ŠVP ZV“ v oboru tělesná výchova ve vybraných školách* [diplomová práce]. Masarykova universita, Fakulta sportovních studií.
- Březina, M. (2007). *Školský management a jeho povinnosti při pořádání lyžařských výcvikových kurzů* [bakalářská práce], Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Centrum školského managementu.
- Čtvrtečka, J. (1972). *Týden na horách aneb jak se naučit jezdit na lyžích*. Praha: Olympia.
- Dygrín, J., Suchomel, A., Jandová, S., Antoš, R., & Bittner, V. (2016). *Sjezdové a běžecké lyžování* (ilustroval Bronislav KRAČMAR). Technická univerzita v Liberci.
- Frantál, L. (2009). *Historie, současnost a možnosti rozvoje lyžování na Šumavě* [diplomová práce], Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- Gibbins, J. (1998). *Snowboarding: vše, co potřebujete vědět o tomto vzrušujícím sportu*. Chomutov: Milenium
- Gnad, T. (2001). *Kapitoly z lyžování*. Praha: Karolinum.
- Gnad, T. (2018). *Lyžařské kurzy ve školní tělesné výchově v současnosti*. Tělesná výchova a sport mládeže.
- Havel, J. (1984). *Lyžařské kurzy: Učební texty*. Brno: Vysoká škola zemědělská.
- Havel, J. (1997). *Lyžování: učební texty: určeno pro lyžařské výcvikové kurzy a cvičitelské licence*. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně.
- Hnízdil, J., Vojtíková, L., Heidler, J., Škopek, M., & Havel, Z. (2022). Influence of consequences of anti-pandemic measures in connection with the spread of coronavirus COVID-19 in the Czech Republic on selected body composition and performance parameters of children of younger school age. *Trends in Sport Sciences*, 29(3), 115–122. <https://doi.org/10.23829/TSS.2022.29.3-5>
- Chambonniere, C., Lambert, C., Fearnbach, N., Tardieu, M., Fillon, A., et al. (2021). Effect of the COVID-19 lockdown on physical activity and sedentary behaviors in French children and adolescents: New results from the ONAPS national survey. *European Journal of Integrative Medicine*, 43, 101308. <https://doi.org/10.1016/j.eujim.2021.101308>
- Kovacs, V. A., Starc, G., Brandes, M., Kaj, M., Blagus, R., et al. (2022). Physical activity, screen time and the COVID-19 school closures in Europe – An observational study in 10 countries. *European Journal of Sport Science*, 22(7), 1094–1103. <https://doi.org/10.1080/17461391.2021.1897166>

- Křikavová, M. (2009). *Lyžařské kurzy po zavedení ŠVP na ZŠ ve Středočeském kraji* [bakalářská práce]. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu.
- Kulhánek, O. (1989). *Zlatá kniha lyžování*. Praha: Olympia
- Kutáč, P. (2009). *Lyžařský kurz v Kostce*. Olomouc: Hanex.
- Louka, O. (1998). *Metodika snowboardingu, aneb, kterak snowboarding učiti a výuku co nejméně komplikovati*. Ústí nad Labem: Asociace českého snowboardingu.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy*, ze dne 22.12.2005. Č.j.: 37 014/2005-25
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Směrnice pro pořádání zimní školy v přírodě s výukou lyžování*. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/1582/smernice.pdf>
- Pecinová, E. (2022). Pohybová aktivita dětí mladšího školního věku v České republice během pandemie COVID-19 [diplomová práce]. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Fyzioterapie.
- Pluhařova, M. (2022). *Vliv protipandemických opatření proti viru SARS covid-19 na populaci dětí věku 8-16 let z pohledu fyzioterapeuta* [bakalářská práce], Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd.
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Edu [online]. [cit. 2024-11-25]. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2023/07/RVP_ZV_2023_zmeny.pdf
- Reichert, J., & Musil, D. (2007). *Lyžování od začátku k dokonalosti*. Praha: Grada Publishing.
- Rychtecký, A., & Fialová, L. (2004). *Didaktika školní tělesné výchovy*. Praha: Karolinum.
- Šemberová, T. (2022). *Zimní kurzy na 1. stupni základních škol v oblasti Orlických hor* [diplomová práce]. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, Katedra tělesné výchovy a sportu.
- Zelinková, M. (2018). *Snowboarding a jeho popularita mezi žáky gymnázií v různých městech na území České republiky* [diplomová práce]. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra tělesné výchovy.

10 PŘÍLOHY

10.1 Příloha 1 Průvodní dopis

Vážený pane řediteli, učitelé tělesné výchovy,

Ráda bych Vás poprosila o vyplnění krátkého dotazníku v rozsahu šestnácti otázek, jehož odkaz najdete níže.

Téma bakalářské práce:

Analýza účasti žáků základních škol na zimním výcvikovém kurzu před a po pandemii COVID-19 ve městě Vsetín.

Dotazník je určen pro učitele tělesné výchovy na prvním i druhém stupni základních škol ve městě Vsetín.

Výsledná data budou využita výhradně pro účely mé bakalářské práce.

Vyplněním dotazníku dáváte souhlas s využitím dat.

Předem Vám děkuji za Váš čas,

s pozdravem,

Jana Kudlíková

Studentka University Palackého v Olomouci, obor rekreologie.

10.2 Příloha 2 Dotazník – zimní výcvikový kurz

Dotazník – zimní výcvikový kurz

1. Jaký typ zimního výcvikového kurzu nabízíte? Více voleb.

- ☐ Pouze lyžařský
- ☐ Pouze snowboardový
- ☐ Lyžařský a snowboardový

2. Pro které třídy nabízíte zimní výcvikové kurzy na prvním stupni? Více voleb.

- ☐ 1. třída
- ☐ 2. třída
- ☐ 3. třída
- ☐ 4. třída
- ☐ 5. třída

3. Pro které třídy nabízíte zimní výcvikové kurzy na druhém stupni? Více voleb.

- ☐ 6. třída
- ☐ 7. třída
- ☐ 8. třída
- ☐ 9. třída

4. Pro jaký počet dětí organizujete zimní výcvikový kurz?

- ☐ 0–25
- ☐ 25–50
- ☐ 50 a více

5. Kolik dnů trvá zimní výcvikový kurz? Více voleb.

- ☐ 3 dny
- ☐ 5 dnů
- ☐ 7 dnů
- ☐ Jiné

6. Jakou formou účasti pořádá Vaše škola zimní výcvikový kurz?

- ☐ Pobytový
- ☐ Nepobytový

7. Jakou formou škola zajišťuje dopravu na zimní výcvikový kurz?

- ☐ Hromadný
- ☐ Individuální

8. Kolik žáků se zúčastnilo v roce 2019 zimního výcvikového kurzu?

9. Kolik žáků se zúčastnilo v roce 2023 zimního výcvikového kurzu?

10. Jaká byla celková cena v roce 2019 za zimní výcvikový kurz?

11. Jaká byla celková cena v roce 2023 za zimní výcvikový kurz?

12. Pokud se zimní výcvikový kurz v těchto letech nekonal, uveďte, z jakého důvodu. Více voleb.

- ☐ Klimatické
- ☐ Provozní
- ☐ Malý zájem dětí
- ☐ Jiné

13. Jaké jsou, dle Vašich zkušeností, nejčastější důvody neúčasti žáka na zimním výcvikovém kurzu? Více voleb.

- ☐ Zdravotní
- ☐ Finanční
- ☐ Osobní
- ☐ Jiné

14. Jak škola podporuje účast na zimním výcvikovém kurzu?

15. Jaké další sportovní kurzy Vaše škola nabízí? Více voleb.

- ☐ Bruslařský
- ☐ Cyklistický
- ☐ Vodácký
- ☐ Turistický
- ☐ Jiné

16. O který z nabízených sportovních kurzů je z Vašeho pohledu nejvyšší zájem? Více voleb.

- ☐ Bruslařský
- ☐ Cyklistický
- ☐ Vodácký
- ☐ Turistický
- ☐ Jiné